

POSTDA

Gazeta 1930-yil 12-maydan
chiqa boshlagan

НА ПОСТЫ AT THE POST

O'zbekiston Respublikasi
Ichki ishlar vazirligi nashri

INSON MANFAATLARI YO'LIDA

12-13

USHBU SONDA:

Xalqaro hamkorlik

**KIBERJINOYATLARGA
QARSHI KURASHISHNING
YANGI MEKANIZMI YARATILDI**

2

Keksalar haftaligi

**USTOZLAR TAJRIBASI —
IBRAT MAKTABI**

4-5

KOSMIK SOHADA YANGI XALQARO QADAM

Davlatimizning kosmik sohadagi xalqaro hamkorligi kengaymoqda. Antaliyada bo'lib o'tgan 77-Xalqaro astronomiya kongressi doirasida 2028-yilgi navbatdagi kongressni Samarqandda o'tkazish bo'yicha dastlabki kelishuvga erishildi.

Shuningdek, 7-oktabr kuni turkiy davlatlar o'rtasida fazodan foydalanish hamda kosmik faoliyat sohasida hamkorlikni rivojlantirishga qaratilgan shartnoma imzolandi. Bu tashabbuslar O'zbekistonning kosmik tadqiqotlar va xalqaro kosmik hamkorlikdagi ishtirokini kengaytirishga xizmat qiladi.

TA'LIM VA ILM-FAN BOSHQARUVI BIRLASHTIRILDI

O'zbekistonda maktabgacha ta'limdan tortib oliy va oliy ta'limdan keyingi ta'limgacha bo'lgan tizimni yagona boshqaruv asosida birlashtirishga qaratilgan yangi tartib joriy etilmoqda. Prezidentning 3-oktabrdagi farmoni bilan Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi hamda Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi negizida Ta'lim va ilm-fan vazirligi tashkil etildi.

Yangi vazirlik maktabgacha va umumiy o'rta ta'lim, o'rta maxsus va kasbiy ta'lim, oliy hamda oliy ta'limdan keyingi ta'lim, kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish, shuningdek, qo'shimcha va norasmiy ta'lim sohalarida yagona davlat siyosatini amalga oshiradi.

470 MING OILAGA YORDAM

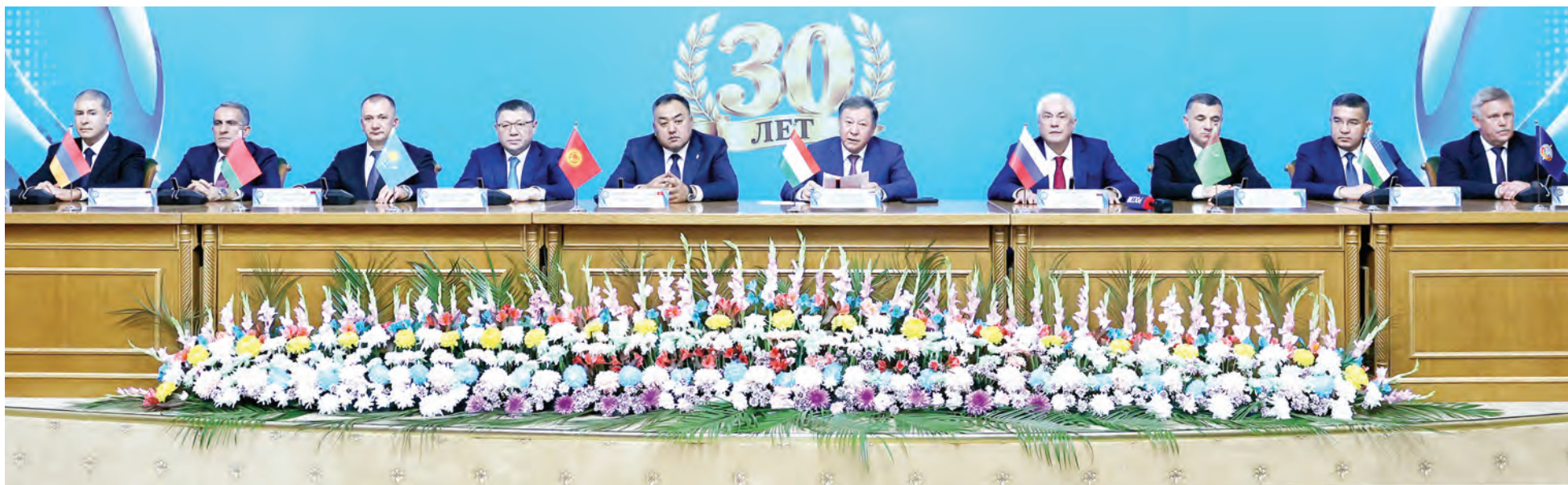
Kuz-qish mavsumida ehtiyojmand oilalarni qo'llab-quvvatlash ko'lami kengaytiriladi. Prezidentga 6-oktabrda taqdim etilgan takliflarga ko'ra, gazlashmagan va gaz yetib bormagan hududlarda isitish mavsumida elektr energiyasining bazaviy me'yorini 200 kilovatt-soatdan 350 kilovatt-soatga oshirish ko'zda tutilmoqda.

Shuningdek, dekabr oyida ehtiyojmand oilalarga bir martalik moddiy yordam ajratish masalasi ko'rib chiqiladi. Ijtimoiy reyestrda kirmagan ehtiyojmand oilalarda har bir a'zoga to'g'ri keladigan daromad mezonini 1 million 430 ming so'mgacha oshirish taklif etilmoqda. Bu orqali yana 166 ming oila qo'shimcha qo'llab-quvvatlanishi mumkin.

Elektr energiyasi va gazning bazaviy me'yordan ortiq qismi uchun kompensatsiya berish muddatini 2028-yil 1-aprelgacha uzaytirish taklifi ham bildirildi. Natijada bir yilda 470 ming oilani qamrab olish rejalashtirilmoqda. Shu bilan birga, sharoiti og'ir mahallalardagi uch ming xonadonni sovuqdan himoyalash va energiya tejovchi uskunalari bilan ta'minlash ishlari davom ettiriladi.

Musulmon ZIYO tayyorladi.

KIBERJINOYATLARGA QARSHI KURASHISHNING YANGI MEXANIZMI YARATILDI

Dushanbe shahrida Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligiga a'zo davlatlar Ichki ishlar vazirlari kengashining navbatdagi majlisi bo'lib o'tdi. Anjumanda O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vaziri, general-leytenant Aziz Tashpulatov boshchiligidagi delegatsiya ishtirok etdi.

Mazkur yig'ilishda Markaziy Osiyo va MDH makonida xavfsizlikni mustahkamlash, zamonaviy tahdidlarga qarshi birgalikda kurashish va huquqni muhofaza qilish organlari o'rtasidagi aloqalarni yangi bosqichga olib chiqishda muhim ahamiyat kasb etdi. Kengash majlisi doirasida delegatsiya rahbarlarini Tojikiston Respublikasi Prezidenti Emomali Rahmon qabul qildi. Uchrashuv davomida mintaqaviy xavfsizlik va barqarorlikni ta'minlashga oid dolzarb masalalar atroflicha muhokama qilindi. Emomali Rahmon MDH mamlakatlari o'rtasidagi ko'p tomonlama munosabatlar,

oldini olish bo'yicha muvofiqlashtirilgan harakatlarni kuchaytirish;

narkotrafik va uyushgan jinoyatchilik: noqonuniy g'yohvandlik vositalari aylanmasiga va transmilliy jinoyat guruhlarga qarshi hamkorlikdagi amaliyotlar samaradorligini oshirish;

kiberxavfsizlik va yangi tahdidlar: axborot xuruji va raqamli jinoyatlarga qarshi birgalikda kurashish mexanizmlarini takomillashtirish;

noqonuniy migratsiya va turizm xavfsizligi: aholi va turistlar xavfsizligini ta'minlashda yagona yondashuvlarni shakllantirish.

xususan, huquqni muhofaza qilish sohasidagi hamkorlik sifat jihatidan yuqori darajaga ko'tarilayotganini mamnuniyat bilan ta'kidladi. Tojikiston davlat rahbari mintaqaviy hamjihatlik va amaliy muvofiqlashtirish davr talabi ekanini alohida qayd etdi.

Quyidagi asosiy yo'nalishlar uchrashuv e'tibor markazida bo'ldi: **terrorizm va ekstremizmga qarshi kurashish:** mintaqada g'oyaviy va amaliy xavf-xatarlarning

Ichki ishlar vazirlari kengashi kun tartibi doirasida eng dolzarb masalalar ko'rib chiqildi. Anjumanda O'zbekiston, Ozarbayjon, Armaniston, Belarus, Qozog'iston, Qirg'iziston, Rossiya, Tojikiston va Turkmaniston IIV rahbarlari, **MDH Uyushgan jinoyatchilik va boshqa xavfli jinoyatlarga qarshi kurashni muvofiqlashtirish byurosi** mas'ul-lari, Hamdo'stlik mamlakatlari Ijroiya qo'mitasi vakillari, MDH Aksilterror markazi rahbariyati va mutaxassis-

laridan iborat delegatsiyalar ishtirok etdi. Majlisda «2029–2033-yillarga mo'ljallangan Jinoyatchilikka qarshi kurashish bo'yicha qo'shma chora-tadbirlar» davlatlararo dasturini amalga oshirish istiqbollari atroflicha tahlil qilindi.

Yig'ilish yakunlari bo'yicha a'zo davlatlar o'rtasidagi aloqalarni huquqiy va amaliy jihatdan mustahkamllovchi bir qator strategik shartnoma va bayonnomalar, xususan, ichki ishlar organlari o'rtasida ma'lumotlarni real vaqt rejimida va xavfsiz kanallar orqali bevosita uzatish tizimini kengaytirish, jinoyatlarni «issiq izida» ochish va qidiruvdagi shaxslarni aniqlashda genom (DNK) ma'lumotlar bazasidan birgalikda foydalanish, davlatlararo qidiruv va migratsiya, noqonuniy migratsiya oqimlarini jilovlash hamda yashiringan jinoyatchilarni ushlab topshirish (ekstraditsiya) tartiblarini soddalashtirish bo'yicha hujjatlar imzolandi.

Shuningdek, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari orqali sodir etiladigan firibgarlik va boshqa jinoyatlarga qarshi muvofiqlashtirish choralarini ko'rish bo'yicha rejalar ishlab chiqildi.

Majlisning eng e'tiborli voqealaridan biri O'zbekiston delegatsiyasi tomonidan ilgari surilgan strategik taklif bo'ldi. Ya'ni, O'zbekiston tomoni «Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligiga a'zo davlatlar ichki ishlar

vazirliklarining kiberjinoyatchilikka qarshi kurashish bo'linmalari rahbarlari yig'ilishlarini tashkil etish to'g'risida»gi qaror loyhasini taqdim etdi.

Ushbu qaror Kengash a'zolari tomonidan bir ovozdan ma'qullandi va imzolandi. Bu tashabbus amaliyotda nimani anglatadi? Tezkor tuzilmalar rahbarlari o'rtasida to'g'ridan-to'g'ri va tezkor aloqa yo'lga qo'yiladi, AKT sohasidagi xavf-xatarlar va kiberhujumlarning yangi usullari doimiy ravishda birgalikda o'rganiladi, virtual makonda transmilliy jinoyatchilikka samarali zarba beradigan yagona dasturiy va amaliy muhofaza choralari ishlab chiqiladi.

Dushanbedagi uchrashuvlar do'stona va konstruktiv ruhda o'tdi. Muhokamalar shuni ko'rsatdiki, MDHga a'zo davlatlar zamonaviy xavf-xatarlarga qarshi faqat jipslashgan mustahkam institutsional hamkorlik orqaligina samarali kurasha oladi.

Tadbir yakunida tomonlar barcha loyihalarni amaliyotga tatbiq etish, axborot almashinuvini tezlashtirish va mintaqa aholisining tinchligi hamda osoyishtaligini ta'minlashga qaratilgan qo'shma tadbirlarni davom ettirishga kelishib olishdi.

Feruz YO'LDOSHOV,
o'z muxbirimiz.
Sodiq HAKIMOV olgan suratlar.

HAMJIHATLIK MUHITIDA

Oleg KONOVALOV,
MDHga a'zo davlatlar hududida uyushgan jinoyatchilik va boshqa xavfli jinoyatlarga qarshi kurashni muvofiqlashtirish Byurosi direktori, politsiya general-leytenant:

– MDHga a'zo davlatlar Ichki ishlar vazirlari kengashining navbatdagi majlisi an'anaga ko'ra, hamjihatlik va o'zaro hamkorlik ruhida bo'lib o'tdi. Unda mintaqada jinoyatchilikka qarshi kurashish va xavfsizlikni ta'minlash masalalari atroflicha muhokama qilindi. Majlis oldidan transmilliy jinoyatchilikka, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan giyohvandlik vositalari savdosida foydalanishning oldini olish, shuningdek, noqonuniy migratsiyaga qarshi kurashish bo'yicha qator takliflar ishlab chiqildi.

Bu boradagi faol va samarali ishtiroki uchun O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligiga alohida minnatdorlik bildiraman.

Shuningdek, Kengash O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vaziri, general-leytenant Aziz Anvarovich Tashpulatovning 2027-yilda O'zbekistonda MDHga a'zo davlatlar Ichki ishlar vazirlari kengashining navbatdagi majlisi, shuningdek, MDH ishtirokchi-davlatlari ichki ishlar vazirliklarining kiberjinoyatchilikka qarshi kurashish bo'linmalari rahbarlari yig'ilishini o'tkazish to'g'risidagi takliflarini qo'llab-quvvatladi.

Mazkur tashabbuslar 2027-yilda Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligiga raislikning O'zbekiston Respublikasiga o'tishi munosabati bilan alohida ahamiyat kasb etadi.

Ishonchimiz komilki, kelgusi yil mazmunli va samarali o'tib, vazirliklar o'rtasidagi hamkorlik MDH makonida huquq-tartibotni ta'minlash, xavfsizlikni mustahkamlash va jinoyatchilikka qarshi samarali kurashish manfaatlari yo'lida yanada rivojlanadi.

ICHKI ISHLAR VAZIRI O'RINBOSARI, POLKOVNIK RAMAZON ASHROPOVNING YURTIMIZ AHOLISIGA MUROJAATI

Hurmatli vatandoshlar!

Bugun Yangi O'zbekistonda amalga oshirilayotgan jadal islohotlar va raqamlashtirish jarayonlari hayotimizga cheksiz qulayliklar olib kirdi.

Mamlakatimizda kiberjinoyatchilikka qarshi kurashish, bank-moliya tizimida «antifrod» mexanizmlarini joriy etish va aholining axborot xavfsizligini mustahkamlash bo'yicha huquqiy poydevor yaratilmoqda.

Jumladan, «O'zbekiston — 2030» strategiyasida hamda Davlatimiz rahbarining 2025-yil 30-apreldagi axborot texnologiyalari yordamida sodir etiladigan jinoyatlarga qarshi kurashish faoliyatini yanada kuchaytirishga qaratilgan qarorida kiberjinoyatlarga qarshi kurashish mexanizmlari va aniq choralari belgilab berildi.

Barchamizga ma'lumki, bugungi kunda raqamli taraqqiyot bilan birga transchegaraviy xavf-xatarlar ham kirib kelmoqda.

Bu kiberjinoyatchilik masalasi!

Afsuski, bu global to'lqin mamlatimizni ham chetlab o'tgani yo'q.

Raqamlarga e'tibor bering, bugungi kunda sodir etilayotgan deyarli har ikkita jinoyatning bittasi axborot texnologiyalari orqali amalga oshirilayotganini anglatadi.

O'zbekistonda sodir etilayotgan kiberjinoyatlarning 90 foizi aynan chet davlatlardan turib, transchegaraviy xususiyatda amalga oshirilmoqda.

Buning ortida minglab vatandoshlarimizning peshona teri bilan topgan mablag'lari, oilaviy farovonligi va xotirjamligi yotibdi.

Ochiq aytish lozim, bu turdagi jinoyatlarga qarshi kurashish faqatgina huquqni muhofaza qiluvchi organlar tomonidan olib borilsa, kutilgan natijaga erishib bo'lmaydi!

Chunki firibgarlar asosan odamlarning soddaligi, beparvoligi va raqamli savodxonligi yetarli emasligidan foydalanmoqda.

Bugun butun jamiyatning, jamoatchilikning kuchi, siz-u bizning hamkorligimiz kerak!

Har bir fuqaro, har bir ota-ona, muallim, mahalla faoli, ziyoli o'z atrofidagilarga, farzandlariga, shuningdek, keksalarga kiberxavfsizlik qoidalarini tushuntirishi, targ'ibotchiga aylanishi zarur.

Kundalik hayotimizda quyidagi qoidalarga hammamiz amal qilishimiz va ularni yaqinlarimizga yetkazishimiz shart.

Birinchidan, ijtimoiy tarmoqlarda kelgan shubhali va noma'lum fayllarni (ayniqsa .apk formatidagi) ochmang va yuklab olmang — hatto u yaqin insoningizdan kelgan bo'lsa ham!

Ikkinchidan, notanish raqamlardan kelgan va o'zini «turli idora xodimi» deb tanishtirgan shaxslarning gapiga soddalik bilan ishonmang. Hech qachon telefon orqali kod yoki parol so'ralmaydi!

Uchinchidan, «pulingizni qisqa vaqt ichida bir necha baravar ko'paytirib beraman» degan turli onlayn va soxta platformalar tuzog'iga tushib qolmang.

To'rtinchidan, onlayn savdolarda sotuvchining ishonchliligini bilmasdan turib, oldindan to'lovni amalga oshirmang.

Beshinchidan va eng muhimi, oltin qoida, bank kartangiz pin-kodini hamda telefoningizga kelgan SMS-kodni hech qachon va hech kimga aytmang!

Hurmatli vatandoshlar!

Xavfsiz kibermakon — bu barchamizning umumiy mas'uliyatimizdir.

Har birimiz o'z xonadonimizda, ish joyimizda ogohlik targ'ibotchisi bo'laylik!

O'zingiz va yaqinlaringizni kiberxatarlardan birgalikda asraylik!

E'tiboringiz uchun rahmat!

Fidoyi xodimlar

SAMARQANDNING SERGAK POSBONI

Samarqand viloyati IIB XTTB jamoat tartibini saqlash guruhi katta inspektori, katta leytenant Bekzod Qurbonovning xizmati jamoat tartibini saqlash, huquqbuzarliklarning oldini olish bilan cheklanmaydi. Ba'zan u sayyohlar uchun birinchi suhbatdosh, birinchi yo'lboshchi, hatto Samarqand tarixi haqida hikoya qiluvchi ilk insonga aylanadi. Ko'pincha xorijlik mehmonlarga yo'l ko'rsatarkan, bir vaqtning o'zida shaharning ko'p asrlik tarixi, buyuk allomalari, sohibqiron Amir Temur barpo etgan davlat va Mirzo Ulug'bekning ilm-fanga qo'shgan hissasi haqida ham xorijiy tillarda gapirib beradi.

B. Qurbonov xizmat olib borayotgan hududda odamlar o'zini erkin va xotirjam his etishi eng katta natija hisoblanadi. Shuning uchun u doimo vaziyatni kuzatadi, ehtimoliy xavflarni oldindan baholaydi va har qanday holatda tezkor hamda qonun doirasida qaror qabul qilishga intiladi. Lavhamiz qahramoni jamoada hamkasblarining fikriga quloq tutadi, zarur paytda o'z tajribasini ayamaydi, qiyin

vaziyatlarda esa yelkadosh bo'lishni burch deb biladi. Bir maqsad yo'lida birlashgan jamoa bilan ishlash eng katta kuch ekanini yaxshi anglaydi.

Yaqinda xitoylik fuqaro Samarqandga sayohati davomida hujjatlari solingan sumkasini unutib qo'yganini ma'lum qilib, XTTB xodimlaridan amaliy yordam so'raydi. Bekzod Qurbonov vaziyatni o'rganib, Registon majmuasi hududidagi kuzatuv kameralarini ko'rib chiqadi. O'rganishlar natijasida sayyohning sumkasi topib beriladi.

– Bekzod Qurbonov har qanday topshiriqqa mas'uliyat bilan yondashadi, – deydi viloyat IIB XTTB muhim topshiriqlar bo'yicha katta inspektori, katta leytenant Temur Qodirov. – Vazifaning katta-kichikligiga qaramay, uni puxta o'rganish, har bir jihatini tahlil qilish va belgilangan muddatda sifatli bajarishni o'zining kasbiy tamoyili deb hisoblaydi. Uning ish uslubida aniqlik, intizom va natijaga ustuvor ahamiyat beriladi.

Har kuni xizmatga o'tlanarkan, ota-onasining ezgu tilaklari va duolarini olishni unutmaydi. Bu esa unga mas'uliyatli vazifalarni sidqidildan bajarish, har qanday vaziyatda sabr-toqat va matonat bilan ish tutishga ruhiy kuch bag'ishlaydi.

– Bolam kichikligidanoq «Duo qiling» deganida, el-yurtga xizmat qiladigan, odamlarning koriga yaraydigan inson bo'lgim, derdim. Bugun mening duolarim amalga oshdi, niyatlarim ushaldi, – deydi fidoyi xodimning onasi Muharram Sodiqova sevinib.

Katta leytenant Bekzod Qurbonov uchun Vatan xizmatiga kamarbastalik – oliy saodat. Samarqandning ulug'vorligi tarix bilan belgilangan bo'lsa, uning osoyishtaligi qasamyodiga sadoqat bilan yondashayotgan mana shunday jonkuyar xodimlar xizmati bilan mustahkamlanadi.

Umida MAMADALIYEVA,
o'z muxbirimiz.

Samarqand viloyati.

www.youtube.com/@Postda_IIV

www.postda.uz

t.me/postdarasmiy

www.instagram.com/postda.uz

Keksalar haftaligi

USTOZLAR TAJRIBASI –

Andijon viloyatida ichki ishlar organlari «Uch avlod» maslahat kengashining VI respublika konferensiyasi bo'lib o'tdi.

Inson hayotida shunday saboqlar borki, ularni kitobdan o'qib yoki darsxonada o'rganib bo'lmaydi. Yillar davomida orttirilgan hayotiy tajriba, kasb sirlari, odamlar bilan muloqot, murakkab vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qilish ko'nikmasi shular jumlasidandir. Bunday tajriba esa, avvalo, uzoq hayot yo'lini bosib o'tgan ustozlarda bo'ladi.

Andijon viloyatida bo'lib o'tgan «Keksalar haftaligi» doirasidagi ichki ishlar organlari «Uch avlod» maslahat kengashining VI respublika konferensiyasi ham ana shu jihatlari bilan katta ahamiyat kasb etdi. Unda IIV mas'ullari, Faxriylar kengashi vakillari, hududiy ichki ishlar organlaridan tashrif buyurgan faxriylar hamda yosh xodimlar ishtirok etdi.

Uch kun davom etgan anjumanda avlodlar o'rtasidagi munosabatni mustahkamlash, faxriylarning ko'p yillik tajribasini yosh xodimlarga yetkazish, ustoz-shogird an'alarini davom ettirishga qaratilgan turli tadbirlar tashkil etildi. Faxriylar o'z xizmat yo'li haqida so'zlab berdilar, yosh xodimlar esa o'zlarini qiziqtirgan savollarga javob oldilar.

Konferensiyaning dastlabki tadbirlaridan biri IIV Andijon akademik litseyida tashkil etilgan «General va yoshlar» uchrashuvi bo'ldi. Unda iste'fodagi general-mayor Tohir Mullajonov litsey o'quvchilari bilan ochiq va samimiy muloqot qildi. Uchrashuvning aynan litseydan boshlanganida o'ziga xos ramziy ma'no bor. Zero, bugun shu dargohda

saboq olayotgan yoshlarning ko'plari ertaga ichki ishlar organlarida xizmat qilishi, xalq tinchligi va osoyishtaligini ta'minlashga o'z hissasini qo'shishi mumkin. Shuning uchun ularga kasbning yaxshi tomonlari bilan birga, mas'uliyati va mashaqqatlarini ham tushuntirish muhim.

— Tadbir menda juda katta taassurot qoldirdi, – deydi litsey o'quvchisi Artyom Karimov. – Ustozlarning bosib o'tgan

generalga o'zlarini qiziqtirgan savollar bilan murojaat qildilar.

Andijon shahar IIB xodimlari bilan bo'lib o'tgan uchrashuvda ham asosiy e'tibor xizmat mas'uliyati, aholi bilan to'g'ri muloqot qilish va burchga sadoqat masalalariga qaratildi. Yosh xodimlar faxriylarning xizmat yillarida orttirgan tajribalari bilan tanishdilar. Tadbirlarda ishtirok etgan ichki ishlar organlarida 31 yil xizmat qilgan, 93 yoshli iste'fodagi

larining e'tiborini tortdi. Yoshlarga havas qilib, ularning kelgusi faoliyatlariga omad tiladik.

Faxriylar bilan muloqot faqat, kasbga oid tavsiyalar bilan cheklanmadi. Ular yoshlarga xizmatdagi obro' bir kunda emas, yillar davomida shakllanishini, buning uchun har

bir xodim o'z vazifasiga vijdonan yondashishi kerakligini uqtirdilar. Zero, bugungi yosh xodimning faoliyati ertaga uning o'z shogirdlariga berishi mumkin bo'lgan sabog'iga aylanadi.

Konferensiya doirasida faxriylar va yosh xodimlar o'rtasida «Zakovat» intellektual o'yini ham o'tkazildi. Unda bilim, tezkor fikrlash va jamoaviy harakat bir vaqtning o'zida sinovdan o'tdi. Qizg'in kechgan bahslarda ishtirokchilar turli sohalarga oid savollarga javob berish barobarida, bir qarorga kelish va jamoa bilan ishlash qobiliyatini ham namoyon etdilar. Ahamiyatli tomoni shundaki, jamoalar faxriylar va yoshlardan tarkib topdi. Ular bir-birlariga raqib emas, balki bir jamoa tarkibida bilimlarini sinovdan o'tkazdilar.

Intellektual o'yin yakuniga ko'ra, Andijon viloyati IIB jamoasi birinchi o'rinni egalladi. Navoiy viloyati IIB jamoasi ikkinchi, Sirdaryo viloyati IIB jamoasi esa uchinchi o'ringa munosib topildi. G'olib jamoalar diplom va sovg'alar bilan taqdirlandi.

— «Zakovat»da ishtirok etish biz uchun, avvalo, faxriy-

lar bilan bir jamoada ishlash imkoniyati bo'ldi. Savollarga javob topishdan tashqari, ularning fikrlash tarzi, hayotiy tajribasidan ham ko'p narsa o'rgandik. Bunday bellashuvlar yoshlar va faxriylarni yanada yaqinlashtiradi, – deydi tanlov ishtirokchisi, katta leytenant Sardorbek Anvarov.

«Zakovat»dagi bellashuvning yana bir ahamiyatli jihati shundaki, unda avlodlar o'rtasidagi farq emas, umumiy maqsad ustun bo'ldi. Yosh xodimlar zamonaviy bilimlari bilan, faxriylar esa yillar davomida orttirgan tajribalari bilan jamoa muvaffaqiyatiga hissa qo'shdilar.

Anjuman dasturidan «Yilning eng faol faxriy xodimi» tanlovining respublika bosqichi ham o'rin oldi. Unda ishtirokchilarning ko'p yillik xizmat faoliyati, jamoat ishlaridagi qatnashuvi, yosh xodimlar bilan ishlashdagi tajribasi va faxriy sifatidagi faolligiga e'tibor qaratildi.

Tanlov yakunida Sodiqjon Nishonov birinchi, Abdurahobjon Xalikov ikkinchi, Zakir Xudaymurodov uchinchi o'ringa munosib topildi. Birinchi o'rin

yo'li haqidagi hikoyalaridan ichki ishlar organlarida xizmat qilish nechog'li mas'uliyatli ekanligini chuqur angladim. Kelajakda ularga o'xshashni, o'z kasbimga sadoqatli xodim bo'lishni, general darajasiga yetishni maqsad qildim.

Iste'fodagi general-mayor Tohir Mullajonov suhbat davomida o'zining ko'p yillik xizmat faoliyati, kasb yo'lida orttirgan tajribalari haqida so'zlab berdi. Yoshlarga puxta bilim olish, tanlagan kasbiga mas'uliyat bilan yondashish, intizomli bo'lish va har qanday vaziyatda o'zini yo'qotmaslik zarurligini ta'kidladi. O'quvchilar esa

polkovnik Tursinbek Rahmonovning ham xizmat faoliyati, hayotiy tajribasi va kasbga munosabati yoshlar uchun yana bir o'ziga xos saboq bo'ldi. Uchrashuv yakunida faxriylar va yoshlar bir dasturxon atrofida jam bo'ldilar.

— Yosh xodimlar bilan uchrashuv nafaqat ular uchun, balki o'zimiz uchun ham manfaatli bo'ldi, – deydi iste'fodagi podpolkovnik, «Jasorat» medali sohibi Davronbek Yusupov. – Boisi, tadbirlar davomida ichki ishlar organlarining bugungi faoliyatini ko'rib, havas qildik. Tizimga zamonaviy texnologiyalarning joriy etilishi tadbir ishtirokchi-

IBRAT MAKTABI

sohibiga ikki kishilik bepul sanatoriy yo'llanmasi, ikkinchi va uchinchi o'rin sohiblariga tegishli bazaviy hisoblash miqdorining o'n ikki va sakkiz baravari miqdorida pul mukofotlari berildi.

— Bu e'tirofni, faqat, o'z mehnatiga berilgan baho sifatida qabul qilmayman, — deydi birinchi o'rin sohibi, iste'fodagi podpolkovnik Sodiqjon Nishonov. — Men uchun eng katta mukofot yillar davomida birga xizmat qilgan hamkasblarimning hurmati va yosh xodimlarga kerakli maslahat bera olish imkoniyatidir. Hali kuchimiz bor ekan, tajribamizni yoshlarga o'rgatishimiz kerak. Chunki ular mana shu kasbning sadoqatli egalari, bizning izdoshlarimizdir. Ular bunga munosib bo'lmoqlari darkor.

Darhaqiqat, faxriyning xizmati pensiyaga chiqqan kun bilan tugamaydi. Uning yillar davomida to'plagan tajribasi, kasbga munosabati va hayotiy qarashlari yoshlar uchun katta tajriba maktabi vazifasini o'tashi kerak. Shuning uchun faxriylarning yosh xodimlar bilan muloqoti qancha ko'p bo'lsa, avlodlar o'rtasidagi bog'liqlik ham shuncha mustahkam bo'ladi.

Konferensiya davomida faxriylar va yosh xodimlar mahallalarda huquqbuzarliklar hamda jinoyatchilikning oldini olish, aholi bilan muloqot qilish, profilaktik ishlarni tashkil etish bo'yicha ham fikr almashdilar. Faxriylar o'z xizmat yillarida qo'llagan usullar, aholi bilan ishlashda e'tibor berish lozim bo'lgan jihatlar haqida qimmat-

li tavsiyalarini berdilar.

Shuningdek, sohaning fidoyi faxriylari holidan xabar olinib, ularning qiziqarli, ibratli xotiralari tinglandi. Bu uchrashuvlarda kechagi xizmat bilan bugungi faoliyat o'rtasidagi bog'liqlik yana bir bor namoyon bo'ldi. Chunki bugungi tajriba ertaga yosh xodimning o'z

tutishini ta'kidladi. Polkovnik Diyorbek Sattarov faxriylar va tanlov g'oliblariga mukofotlarni topshirib, kekxa avlod vakillariga ko'p yillik xizmati hamda yosh avlod tarbiyasiga qo'shayotgan hissasi uchun minnatdorlik bildirdi.

Uch kun davom etgan tadbirlarning har biri o'ziga xos bo'lsa-da, ularni bir maqsad birlashtirdi. Bu ham bo'lsa ustozlar tajribasini yoshlarga yetkazish. Litseydagi uchrashuvda kelajak kasb egalari bilan suhbat qilindi. «Zakovat» da

shogirdiga beradigan sabog'iga aylanishi mumkin.

Konferensiyaning yakuniy marosimida qatnashgan Ichki ishlar vaziri o'rinbosari, polkovnik Diyorbek Sattarov davlatimiz rahbari boshchiligidagi «Inson qadri uchun» tamoyili asosida amalga oshirilayotgan islohotlar, ichki ishlar organlariga qaratilayotgan e'tibor va faxriylarga ko'rsatilayotgan g'amxo'rlik haqida so'z yuritdi. Shuningdek, ustozlarning tajribasi va shaxsiy namunasi yosh xodimlarni Vatanga sadoqat va kasbiy mas'uliyat ruhida tarbiyalashda muhim o'rin

yoshlar va faxriylar bir jamoada bellashdilar. Tanlovda esa ko'p yillik xizmat qilgan faxriylarning mehnati e'tirof etildi. Mahallalardagi muloqotlarda yillar davomida to'plangan amaliy tajriba bugungi xizmat bilan bog'landi. Eng muhimi, bu uchrashuvlarda ustoz va shogird bir-biri bilan uzviy bog'liq tushuncha ekanligi ko'rindi. Ustozning kechagi tajribasi bugungi yosh xodimga yo'l ko'rsatsa, yoshlarning g'ayrati va izlanishi faxriylarga o'z kasbining davomchilari borligini his qildirdi.

Hozir ichki ishlar organlarida xizmat qilayotgan har bir yosh xodim ertaga o'zidan keyingi avlodga ustoz bo'ladi. Shuning uchun bugundan boshlab u o'z bilimi, tajribasi va odamlar bilan munosabatiga e'tibor qaratishi kerak. Chunki kasbning eng yaxshi an'analar kitobda emas, avlodlardan avlodga o'tadigan amaliy saboqlarda saqlanadi.

Saminjon HUSANZODA,
o'z muxbirimiz.
Andijon viloyati.

TIZIM FAOLIYATIDAN LAVHALAR

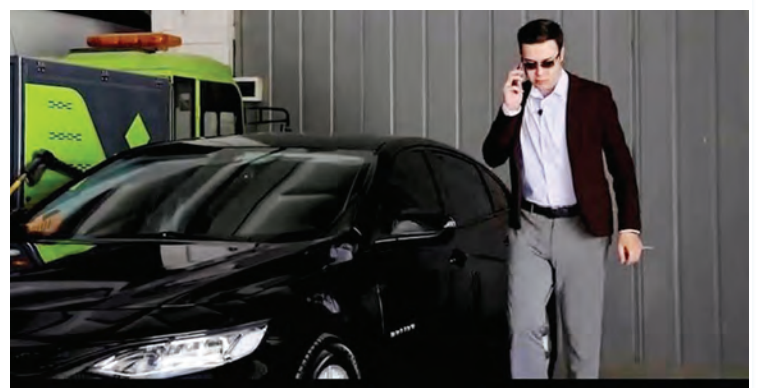
Ichki ishlar vazirligi rahbariyati boshchiligidagi Navoiy viloyati ichki ishlar organlarining 9 oylik faoliyati muhokama qilindi.

Buxoro shahrida xavfsiz muhitni ta'minlash va huquqbuzarliklarning oldini olish maqsadida tungi profilaktik tadbirlar olib borilmoqda.

Metropolitenda xavfsizlikni ta'minlash boshqarmasi xodimi topib olgan 10 ming AQSH dollari egasiga qaytarildi.

«APK Qo'riqchi» dasturi haqida bilasizmi?

ISTE'FODAGI GENERAL-MAYOR TAL'AT SUBHONOVICH SATTOROV

Ichki ishlar organlari faxriysi, tizimda uzoq yillar samarali xizmat qilgan fidoyi inson, iste'fodagi general-mayor Tal'at Subhonovich Sattorov 2026-yilning 3-oktabr kuni 71 yoshida vafot etdi.

T. Sattorov 1955-yil 10-sentabrda Samarqand shahrida, ziyolilar oilasida dunyoga keldi. O'rta maktabni tugatganidan so'ng, muddatli harbiy xizmatni o'tadi. Ichki ishlar organlaridagi ilk faoliyatini 1977-yilda poytaxt ichki ishlar tizimida tezkor-qidiruv guruhining kichik inspektori sifatida boshladi. 1982-yilda IIV Toshkent oliy militsiya maktabini tamomlaganidan so'ng, asosan jinoyat qidiruv sohasida ishlab, burchiga sadoqati va

halolligi bilan xizmat pillapoyalaridan ko'tarildi hamda mas'ul rahbarlik lavozimlarida munosib faoliyat olib bordi.

Keyinchalik Sirdaryo va Farg'ona viloyatlari IIB boshlig'ining birinchi o'rinbosari, 2002–2013-yillarda esa Buxoro, Namangan, Surxondaryo va Farg'ona viloyatlari IIB boshlig'i lavozimlarida el-yurt osoyishtaligini ta'minlash hamda jinoyatchilikka qarshi kurashish va huquqbuzarliklarning oldini olish borasida sidqidildan xizmat qildi.

U murakkab hamda mashaqqatli hayot yo'lini bosib o'tgan, sobiq sovet tuzumi davridagi «o'zbeklar ishi» doirasida nohaq ayblanib, uch yil qatag'on azo-

bini chekkan bo'lsa-da, o'zining yuksak matonati va irodasi bilan tizimga qaytib, katta yutuqlarga erishgan malakali xodim, fidoyi va mas'uliyatli rahbar edi.

T. Sattorovning el-yurt tinchlik -osoyishtaligi yo'lidagi ko'p yillik samarali xizmatlari davlatimiz tomonidan munosib baholanib, 2005-yilda II darajali «Shon-sharaf» ordeni bilan mukofotlangan. 2010-yilda esa «general-mayor» maxsus unvoni berilgan.

So'nggi yillarda faxriy sifatida yosh avlodni vatanparvarlik va xizmat burchiga sadoqat ruhida tarbiyalash borasida ham fidoyilik bilan mehnat qildi.

Mamlakatimiz ichki ishlar organlari tarixida munosib o'ringa ega bo'lgan mehribon ustoz va

kamtarin inson Tal'at Sattorovning yorqin xotirasi qalblarimizda hamisha saqlanib qoladi.

**O'zbekiston Respublikasi IIV
rahbariyati, shaxsiy tarkibi va
Faxriylar kengashi.**

Ko'rik-tanlov

MA'NAVIYAT HAM SINOVDAN O'TADIMI?

Ma'naviyatni test bilan o'lchab bo'ladimi? Boshqalarga intizom, kasbga sadoqat va vatanparvarlik haqida gapirayotgan insonning o'zi qanday bo'lishi kerak? Xorazm viloyati ichki ishlar organlari xodimlari o'rtasida o'tkazilgan «Eng yaxshi ma'naviy-ma'rifiy ishlar targ'ibotchisi» ko'rik-tanlovi ana shunday savollar haqida o'ylashga undadi.

Bellashuvda viloyat IIBning sohaviy xizmatlari hamda shahar-tuman ichki ishlar organlari boshliqlarining ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha o'rinbosarlari qatnashdi. Ishtirokchilar test sinovlaridan o'tib, xizmat faoliyatiga oid nazariy bilimlarini namoyon etdilar. Shuningdek, bu safar ularning jismoniy va jangovar tayyorgarligi ham baholandi.

Bir qarashda ma'naviyat bilan jismoniy tayyorgarlik bir-biridan uzoq tushunchalardek tuyulishi mumkin. Aslida esa ichki ishlar organlari xodimining xizmatida bilim, intizom, jismoniy tayyorgarlik va shaxsiy namuna bir-birini to'ldiradi. Chunki boshqalarga «intizomli bo'l», «kasbingga sadoqatli bo'l» deyidigan rahbar, avvalo, o'z fao-

liyat bilan bunga namuna ko'rsata olishi kerak.

Tanlov yakunlariga ko'ra, 3-o'rinni Xiva shahar IIB boshlig'ining ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha o'rinbosari, podpolkovnik Jahongir Rahmetov, 2-o'rinni viloyat IIB JXX YHXB boshlig'ining ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha o'rinbosari, mayor Shuhrat Yaqubov egalladi. Faxrli 1-o'rin esa Bog'ot tumani IIB boshlig'ining ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha o'rinbosari, mayor Zafar Bekjonovga nasib etdi. U tanlovning respublika bosqichida ishtirok etish huquqini qo'lga kiritdi.

G'oliblik, tabiiyki, quvonchli, ammo bu yo'nalishda birinchi bo'lishning mas'uliyati ham bor. Chunki ma'naviy-ma'rifiy ishlar

targ'ibotchisini jamoa nafaqat aytgan so'zlari, balki amaliy faoliyati, kundalik xatti-harakati orqali ham baholaydi.

Mayor Zafar Bekjonov bilan suhbatimizda ham asosiy e'tibor aynan shaxsiy namunaga qaratildi.

– Menimcha, xodimga ma'naviyat haqida gapirishdan avval rahbarning o'zi shu fazilatlarini amalda ko'rsata olishi kerak. Jamoa so'zdan ko'ra insonning o'zini ko'proq kuzatadi, undan o'rnak oladi, – deydi u.

Darhaqiqat, ma'naviy-ma'rifiy ishlar faqat tadbir o'tkazish yoki ma'ruza qilishdan iborat emas. Xodimning kayfiyatini his etish, muammosini tinglash, yosh xodimga kasb sharafini anglatish, kerak bo'lsa, bir og'iz so'z bilan uni ruhlantirish ham bu yo'nalishning muhim jihatlaridan.

Ichki ishlar organlari xodimi ham, avvalo, inson. Uning ham oilasi, tashvishi, charchaydigan pallalari bor. Tungi navbatchilik, murakkab xizmat vazifalari, fuqarolar bilan muloqot – bularning barchasi undan ruhiy va jismoniy bardoshlilikni talab qiladi. Ana

shunday paytda jamoa bilan ishlaydigan rahbarning sezgirligi alohida ahamiyat kasb etadi.

Shuning uchun ma'naviy-ma'rifiy ishlarning samaradorligini faqat o'tkazilgan tadbirlar soni bilan baholab bo'lmaydi. Uning natijasi jamoadagi muhitda, xodimning xizmatga munosabatida, muomala madaniyatida va kasbiy mas'uliyatida namoyon bo'ladi.

– Birinchi o'rinni men g'alabadan ko'ra ko'proq mas'uliyat deb bilaman. Endi respublika bosqichida viloyatimiz sha'nini munosib himoya qilish kerak, – deydi tanlov g'olibi.

Tadbir yakunida g'olib va faol qatnashchilar diplomlar, tashakkurnomalar hamda qimmatbaho esdalik sovg'alari bilan taqdirlandi. Qarsaklar yangradi, ilg'orlar e'tirof etildi. Ammo ma'naviyat targ'ibotchisi uchun haqiqiy sinov tanlov tugaganidan keyin ham davom etadi. Ertasi kuni yana xizmat, yana jamoa, yana odamlar bilan muloqot.

**Nilufar JABBOROVA,
o'z muxbirimiz.**

Xorazm viloyati.

Ma'naviyat va ma'rifat darsi

OILADA YOSH AVLOD TARBIYASI

Mamlakatimizning taqdiri va kelajagi uchun mas'uliyatni o'z zimmasiga olishga, bu yo'lda bor bilim va salohiyatini safarbar etishga qodir bo'lgan, azm-u shijoatli yoshlarni tarbiyalab voyaga yetkazish – biz uchun eng muhim masaladir.

Shavkat MIRZIYOYEV

Jamiyatning ertangi kuni, porloq istiqboli va barqaror taraqqiyoti unda voyaga yetayotgan yosh avlodning har tomonlama barkamolligiga bevosita bog'liq. Shu bois bugungi kunda ularning nafaqat ma'naviy-axloqiy jihatdan kamol topishi, balki zamonaviy bilim va kasb-hunarlarini puxta egallashi, intellektual salohiyatini yuksaltirishi, shuningdek, jismonan sog'lom va baquvvat bo'lib voyaga yetishi ustuvor vazifaga aylangan. Har birimiz uchun muqaddas qo'rg'on hisoblanmish oilaga, uning mustahkamligi va farzandlarimizning chuqur bilim-u hunarli, vatanparvar va ma'naviyatli insonlar bo'lib ulg'ayishiga davlat siyosati darajasida e'tibor qaratilmoqda.

Ota-ona – oilaning mustahkam ustunlari, farzandlar esa uning ko'z qorachig'idek asrab-avaylanadigan eng shirin mevasidir. Farzandlar nihoyatda kuzatuvchan, ziyrak va taqlidchi bo'lishadi. Ular oilada kattalarning barcha ijobiy hamda salbiy xatti-harakatlarini o'ziga singdirib boradi. Oilaviy munosabatlardagi sovuqqonlik, mehsizlik yoki er-xotin o'rtasidagi doimiy kelishmovchiliklar bolaning ruhiyatiga salbiy ta'sir ko'rsatib, uni tajang, jizzaki va o'zboshimcha qilib qo'yishi mumkin. Natijada bunday ruhiy zo'riqish va nazoratsizlik ostida qolgan yoshlar turli salbiy ta'sirlar, yot g'oyalar hamda jamiyat uchun xavfli bo'lgan zalolat yo'lidagi kimsalarning o'ljasi-ga aylanib qolishi hech gap emas.

Ana shunday nozik va mas'uliyatli pallada oila qo'rg'onini mustahkamlash, farzandlar qalbiga mehr va ezgulik urug'ini singdirishda bobo va buvilarning ham o'rni beqiyos. Ular boy hayotiy tajribasi, ertak, matal va hikoyalari orqali nabiralarga milliy qadriyatlarni singdirib, o'zligini anglashida muhim ko'priq vazifasini bajaradi. Shuningdek, ota-onalar ish va ro'zg'or tashvishlari bilan band yoki ba'zan muammolar ichida qolgan paytda farzandlarga cheksiz mehr va qalb haroratini baxsh etib, ularga ma'naviy suyanch bo'ladi.

Zamonaviy ilm-fan va pedagogika tadqiqotlari shuni ko'rsatadiki, inson miyasi taxminan 1,4 milliard hujayradan iborat bo'lib, chaqaloq dunyoga kelganda ularning aksariyati hali to'liq shakllanmagan bo'ladi. Miya hujayralari dastlab alohida, tarqoq holda joylashadi. Biroq bola ulg'aygan sari, ular o'rtasida o'zaro bog'lovchi mustahkam rishta-

lar paydo bo'la boshlaydi. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, tug'ilgandan keyingi birinchi olti oy mobaynidayoq miyaning salohiyati 50 foizga, uch yoshgacha esa 80 foizga yetadi.

Bu esa bolaning rivojlanishi o'z holicha kechmasligini yaqqol ko'rsatadi. Ushbu muhim davrda miyadagi hujayralar shunchaki bog'lanishlar hosil qilmasligi, kelgusida chiroyli meva berishi uchun bolaga kichik yoshidan ong'li ravishda, puxta ta'lim-tarbiya berish g'oyat ahamiyatlidir.

Ma'naviyat va ma'rifat darsini videomaterial tarzida ko'rish uchun QR-koddan foydalaning.

Bugungi tezkor zamon farzand tarbiyasiga ham o'z ta'sirini o'tkazmay qolmayapti. Mutaxassislarning kuzatuvlariga ko'ra, ota-onalar sutkaning bor-yo'g'i bir yarim soatini farzandiga ajratarkan, xolos. Qolgan vaqt esa kundalik turmush tashvishlari, ish va ro'zg'or yumushlari bilan o'tib ketadi. Xo'sh, shu qisqagina vaqt ham qanday maqsadlarda sarflanmoqda? To'g'ri, har bir ota-ona «Bolamning qorni to'q, usti but bo'lsin», deya tong sahardan kechgacha tinim bilmaydi. Ammo, afsuski, moddiy ta'minotga berilib, bolaning ma'naviy va ruhiy tarbiyasiga kam e'tibor qaratayotganimiz ham bor gap.

Aytaylik, tarbiyani eng oddiy fazilat bo'lmish rostgo'ylik misolida ko'raylik. Bolaga quruq nasihat qilib, yolg'ondan hazar qilishni uqtirishning o'zigina yetmaydi. Gohida kattalarning o'zlari bilmagan holda farzandini kichikligidan aldovga o'rgatib qo'yayotgani kishini o'ylantiradi. Masalan, ota uy telefoni yoki eshik qo'ng'irog'iga javob berganda, «Falonchi so'rasa, uyda yo'q, deb ayt!» deya tayinlash bilan bolaga nimani o'rgatadi?! Afsuski, bu kabi mayda yolg'onlar allaqachon kundalik turmushimizning oddiy bir qismiga aylanib ulgurdi. Ertaga farzandimizning aldovlaridan boshimizga tashvish tushganda, birinchi navbatda, bu «urug'»ni kim ekkani haqida bir lahza o'ylab ko'rishimiz

kerak emasmikan? Shu bois, bolani yoshligidan rostgo'ylikka o'rgatish bilan birga, unga omonatga xiyonat qilmaslik, har bir so'z va ishda mas'uliyatli bo'lishning mazmunini amalda singdirib borish zarur.

Axborot texnologiyalari rivojlanayotgan bugungi davrda yoshlarimizning turli gadjetlar ta'siriga had-dan tashqari bog'lanib qolishi har qachongidan ham dolzarb muammo bo'lib turibdi. Nazoratsiz qolgan yoshlar internetdagi yot g'oyalar va «ommaviy madaniyat» unsurlari qurboniga aylanishi mumkin. Shu bois ota-onalar farzandlarining kimlar

Farzandlar kamoloti va kelajagimiz bilan bog'liq bunday ezgu sa'y-harakatlar mamlakatimizda Bosh qomusimiz va bola huquqlariga oid ko'plab qonun hujjatlari bilan mustahkamlab qo'yilgan. Jumladan, «Bola huquqlarining kafolatlari to'g'risida»gi alohida qonun ham qabul qilingan bo'lib, ular yoshlarning ta'lim olishi, ijtimoiy himoyasi va barkamol bo'lib voyaga yetishiga xizmat qilmoqda.

Xususan, Konstitutsiyamizning 78-moddasida quyidagi muhim qoidalar belgilab qo'yilgan: «Farzandlar ota-onasining nasl-nasabi va fuqarolik holatidan qat'i nazar, qonun oldida tengdirlar. Bolaning huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarini ta'minlash hamda himoya qilish, uning jismoniy, aqliy va madaniy jihatdan to'laqonli rivojlanishi uchun eng yaxshi shart-sharoitlarni yaratish davlatning majburiyatidir. Onalik, otalik va bolalik davlat tomonidan muhofaza qilinadi. Davlat va jamiyat bolalarda hamda yoshlarda milliy va umuminsoniy qadriyatlarga sodiqlikni, mamlakatidan hamda xalqning boy madaniy merosidan faxrlanishni, vatanparvarlik va Vatanga bo'lgan mehr-muhabbat tuyg'ularini shakllantirish to'g'risida g'amxo'rlik qiladi».

Turmush tashvishlarini elkama-elka engib o'tayotgan er-xotinning bir-biriga yelkadosh bo'lishi, hurmatini joyiga qo'yishi farzandlar uchun chinakam hayot maktabidir. Oilada ona mehr bulog'i bo'lsa, otaning adolatli va qat'iyatlili bolani mas'uliyatga o'rgatadi. Farzand nasihatni unutishi mumkin, ammo ko'z o'ngidagi hayotiy ibratni hech qachon yodidan chiqarmaydi. Buyuk mutafakkir shoirimiz Alisher Navoiy aytganidek: «Adab kichik yoshlig'larni ulug'lar duosig'a sazovor etar». Kattalarning hurmatini joyiga qo'yib, ularning duosini olib ulg'aygan yoshlar hech qachon kam bo'lmaydi. Zero, farzand tarbiyasi faqat oilaning emas, butun jamiyatning kelajagini belgilaydigan ulug' mas'uliyatdir.

Sarvar SOBIROV,
jurnalist.

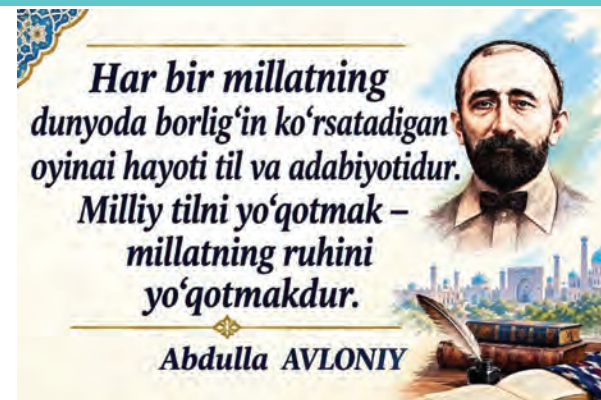
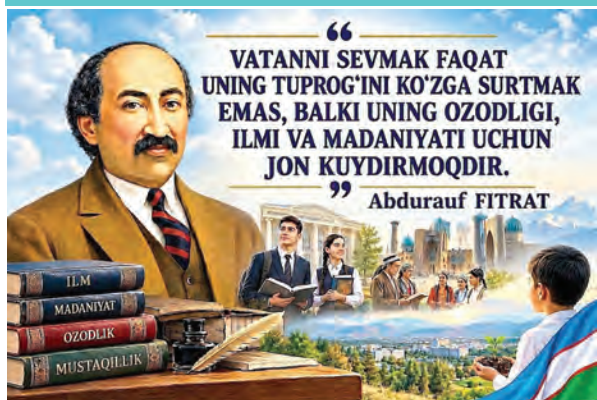

Qoraqalpog' tili-dagi matn.

Rus tili-dagi matn.

Milliy g'urur va sadoqat sabog'i

Jarayon

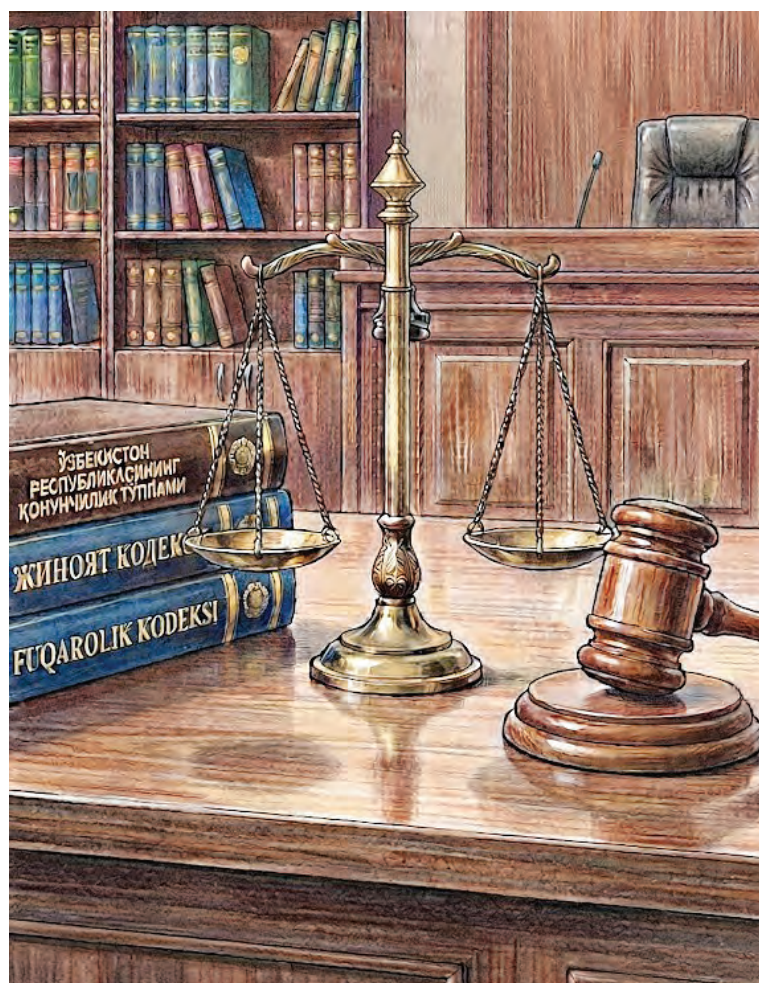
INSON HUQUQLARINI TA'MINLASHDA YANGI IMKONIYAT

Inson uchun o'z huquqining buzilganini anglashning o'zi og'ir. Ammo undan ham og'iri – haq ekanini bilgan holda o'z huquqini qayerda va qanday himoya qilishni bilmaslik. Ayniqsa, bu huquqning buzilishi davlat organi yoki mansabdor shaxsning qarori, harakati yoki harakatsizligi bilan bog'liq bo'lsa, masala yanada jiddiy tus oladi. Chunki bunday vaziyatda fuqaro bir tomonda, davlat vakolatiga ega organ esa ikkinchi tomonda turadi. Shunday paytda inson uchun sud qonun va adolatni qaror toptiruvchi ishonchli himoya mexanizmi bo'lishi kerak.

Mamlakatimizda so'nggi yillarda amalga oshirilayotgan sud-huquq islohotlarining bosh maqsadi ham inson huquq va erkinliklarini ishonchli himoya qilish, fuqaro va tadbirkorning qonuniy manfaatlarini ta'minlash, sudga bo'lgan ishonchni yanada mustahkamlash. Bu borada 2025-yil 30-yanvarda qabul qilingan O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «Fuqarolar va tadbirkorlik subyektlarining huquqlarini sud orqali himoya qilishning zamonaviy mexanizmlarini joriy etish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida»gi PQ-33-son qarori muhim ahamiyat kasb etmoqda. Mazkur qaror bilan ma'muriy sudlar faoliyatini takomillashtirishning ustuvor yo'nalishlari belgilab berildi.

Ana shu yangiliklar orasida ma'muriy sud ishlarini yuritishga dastlabki eshituv institutining kiritilishi alohida e'tiborga loyiq. Bu institut eng avvalo, ishni asosiy sud muhokamasiga sifatli tayyorlashga xizmat qiladi.

Har qanday nizoning tashqi ko'rinishi oddiy bo'lishi mumkin. Masalan, fuqaro davlat organining muayyan qaroridan norozi bo'lib sudga murojaat qiladi. Dastlabki eshituvning asosiy ahami-

yati ham shundaki, ana shu masalalarni sud muhokamasining boshidayoq aniqlashtirish imkonini paydo bo'ladi.

Qarorda dastlabki eshituvda arizachining talablari va javobgarining e'tirozlari aniqlashtirilishi, arizadagi kamchiliklarni bartaraf etish choralari ko'rilishi, zarur dalillarni taqdim etish bo'yicha tushuntirishlar berilishi nazarda tutilgan. Shuningdek, sudya ishdagi talab va dalillarga dastlabki huquqiy baho berishi mumkin, biroq

ishni mazmunan hal qilish bo'yicha yakuniy fikr bildirishiga yo'l qo'yilmaydi.

Chunki dastlabki eshituvning vazifasi kim haq, kim nohaq ekanini oldindan aytish emas, balki haqiqatni aniqlash uchun sud muhokamasini to'g'ri tashkil etish. Fuqaro uchun buzilgan huquqning tiklanishini kutish oson emas. Tadbirkor uchun esa sud jarayonining asossiz cho'zilishi iqtisodiy faoliyatiga bevosita ta'sir qilishi mumkin. Shuning

uchun sdda ishning puxta tayyorlangan holda ko'rilishi nafaqat sudning, balki birinchi navbatda fuqaro va tadbirkorning manfaatiga xizmat qiladi.

Ma'muriy sudlovning o'ziga xos xususiyati shundaki, nizoda ko'pincha fuqaro yoki tadbirkor bilan davlat organi o'rtasidagi munosabat ko'rib chiqiladi. Davlat organi muayyan vakolatga ega bo'lishi mumkin. Ammo har qanday vakolat qonun doirasida amalga oshirilishi shart.

Qaror qabul qilishda vakolatning mavjudligi bilan bir qatorda uning huquqiy asosi, qabul qilish tartibi, dalillari va fuqaroning huquqlariga ta'siri ham baholanishi lozim. Shu ma'noda ma'muriy sudning vazifasi davlat organining vakolatini cheklash emas, balki ushbu vakolatning qonuniy amalga oshirilishini ta'minlashdan iborat.

Dastlabki eshituv esa bu borada muhim protsessual imkoniyat yaratadi. Chunki ishning dastlabki bosqichidayoq nizoning haqiqiy predmeti va davlat organining pozitsiyasi aniqlashtiriladi. Bu, o'z navbatida, davlat organlarining qaror qabul qilishdagi mas'uliyatini ham oshiradi. Dastlabki eshituvni rasmiyatchilik uchun o'tkaziladigan majlis sifatida emas, balki adolatli qaror qabul qilishga tayyorgarlik

jarayoni sifatida qabul qilish muhim.

Sud-huquq islohotlarining samarasini faqat qabul qilingan qonunlar yoki yangi protsessual institutlar soni bilan o'lchab bo'lmaydi. Eng asosiy mezon – oddiy fuqaroning sudga bo'lgan munosabati. Fuqaro sudga murojaat qilganda: «Meni eshitishadi», «Murojaatimga xolis baho beriladi», «Davlat organining qarori ham qonun nuqtayi nazaridan tekshiriladi», «Mening huquqim himoyasiz qolmaydi», degan ishonchga ega bo'lishi kerak.

Sud islohotlarining haqiqiy natijasi yangi normalarning qanchaligi bilan emas, insonning buzilgan huquqi qanchalik tez, xolis va adolatli tiklanayotgani bilan o'lchanadi. Dastlabki eshituv – ana shu maqsad sari tashlangan muhim qadam. Uning markazida jarayon emas – inson, rasmiyatchilik emas – adolat, oddiy majlis emas – huquqni samarali himoya qilish g'oyasi turishi kerak. Ana shunda mazkur yangi institut o'zining asl maqsadiga – fuqaro va tadbirkorning huquqlarini ishonchli himoya qilish, sudga bo'lgan ishonchni mustahkamlash va odil sudlov samaradorligini oshirishga munosib xizmat qiladi.

Davlat BOBONOROV,
Navoiy viloyat
ma'muriy sudi sudyasi.
Akbar XOLTO'RAYEV,
Navoiy tumanlararo
ma'muriy sudi sudyasi.

BOLALAR HIMOYASIGA OID

qonunchilik yanada takomillashtiriladi

Yaqinda Oliy Majlis Qonunchilik palatasida «Bolalarni zoʻravonlikning barcha shakllaridan himoya qilish tizimi takomillashtirilishi munosabati bilan Oʻzbekiston Respublikasining ayrim qonun hujjatlariga oʻzgartirish va qoʻshimchalar kiritish toʻgʻrisida»gi qonun loyihasi birinchi oʻqishda koʻrib chiqilib, Senatga yuborilgan. Qonunning ahamiyati, unda belgilanayotgan yangi mexanizmlar va kutilayotgan natijalar haqida Senatning Sud-huquq masalalari va korrupsiyaga qarshi kurashish qoʻmitasi raisi, senator Abdulkakim Eshmuratov bilan suhbatlashdik.

— Abdulkakim Xushbokovich, avvalo, bolalarni zoʻravonlikdan himoya qilish borasida mamlakatimizda qanday ishlar amalga oshirilayotgani haqida toʻxtalib oʻtsangiz.

— Prezidentimiz boshchiligidagi mamlakatimizda inson qadri ulugʻlash, ayniqsa, jamiyatimizning eng oʻz va himoyaga muhtoj qatlami boʻlmish bolalarning huquq va erkinliklari, hayoti va sogʻligʻini ishonchli himoya qilish borasida izchil islohotlar amalga oshirilmoqda. Jumladan, Oʻzbekiston Respublikasi Bogota harakatlar chaqiruviga qoʻshildi, Bolalarga nisbatan zoʻravonlikka chek qoʻyish boʻyicha global alyans aʼzoliciga qabul qilindi. Shuningdek, «Xotin-qizlar va bolalar huquqlari, erkinliklari hamda qonuniy manfaatlarini ishonchli himoya qilish tizimi yanada takomillashtirilishi munosabati bilan Oʻzbekiston Respublikasining ayrim qonun hujjatlariga oʻzgartirish va qoʻshimchalar kiritish toʻgʻrisida»gi qonun qabul qilindi. 2026–2030-yillarga moʻljallangan Bolalarni zoʻravonlikning barcha shakllaridan himoya qilish strategiyasi ham tasdiqlandi. Bir soʻz bilan aytganda, bolalar huquqlarini ishonchli himoya qilish, ularni har qanday tazyiq va zoʻravonlikdan asrash hamda voyaga yetmaganlar bilan ishlaydigan sohalarga zoʻravonlik bilan bogʻliq jinoyat sodir etgan shaxslar kirib kelishining oldini olish borasida qonunchilikda qator mexanizmlar belgilangan. Biroq jamiyatda inson nafratiga sabab boʻladigan ayrim holatlar bu borada istiqbolda hal qilinishi kerak boʻlgan ishlar koʻpligini koʻrsatmoqda.

— Qonun loyihasi ham ana shu muammolarga yechim topishga qaratilganmi?

— Albatta. Mazkur qonun islohotlarning mantiqiy va kechiktirib boʻlmaydigan davomi sifatida ishlab chiqilgan. Oxirgi yillarda bolalarga nisbatan sodir etilayotgan ogʻir va oʻta ogʻir jinoyatlar, ayniqsa, ularning jinsiy daxlsizligiga tajovuz qilish holatlari barchamizni jiddiy tashvishga solishi kerak.

Raqamlarga eʼtibor qaratadigan boʻlsak, Jinoyat kodeksining 118-moddasi 4-qismi, yaʼni 14 yoshga toʻlmagan shaxsning nomusiga tegish boʻyicha 2022-yilda 85 ta, 2023-yilda 108 ta, 2024-yilda 129 ta, 2025-yilda esa 123 ta jinoyat ishi qoʻzgʻatilgan. Jinoyat kodeksining 119-moddasi 4-qismi boʻyicha esa 2022-yilda 144 ta, 2023-yilda 163 ta, 2024-yilda 170 ta va 2025-yilda 116 ta jinoyat ishi qayd etilgan. Shuningdek, voyaga yetmaganlarga nisbatan shahvoniy shilqimlik boʻyicha murojaatlar soni 2023-yildagi 56 tadan 2025-yilda 141 taga yetgan.

Namangan viloyatining Uch-qoʻrgʻon tumanida va Toshkent viloyatida sodir boʻlgan voqealar bolalarni jinsiy zoʻravonlikdan himoya qilishda jazoning muqarrarliligi va qatʼiyligini taʼminlash zarurligini yana bir bor koʻrsatdi. Bolaning oʻzini himoya qila olmasligi va oʻzligi davlat va jamiyatning uni muhofaza qilish majburiyatini yanada oshiradi.

— Qonunda jinoyat sodir etgan shaxslarga nisbatan jazoni kuchaytirish nazarda tutilganmi?

— Ha. Qonunning eng muhim jihatlari biri — bolalarga nisbatan sodir etilgan oʻta ogʻir jinsiy jinoyatlar uchun javobgarlikni kuchaytirishdir. Xususan, 14 yoshga toʻlmagan shaxsning nomusiga tekkanlik hamda unga nisbatan jinsiy ehtiyojni zoʻrlilik ishlatib gʻayritabiiy usulda qondirganlik uchun 25 yilgacha yoki umrbod ozodlikdan mahrum qilish jazosi joriy etilmoqda. Shuningdek, bolalarning jinsiy daxlsizligiga qarshi sodir etilgan oʻta ogʻir jinoyatlar boʻyicha javobgarlikka tortish va hukmni ijro etish muddatlarining oʻtib ketganligi qoʻllanilmasligi belgilanmoqda. Bolaning oʻlimiga sabab boʻlgan qasddan sodir etilgan jinoyatlar uchun shartli hukm qilish va jazodan muddatidan ilgari shartli ozod qilish ham taqiqlanmoqda. Bu, avvalo, jazoning muqarrarliligi taʼminlashga xizmat qiladi.

— Jinoyatdan jabrlangan bolaning tergov va sud jarayonidagi huquqlari qanday himoya qilinadi?

— Bu masalaga ham alohida eʼtibor qaratilmoqda. Tergov va sud jarayonida bolalarning protsessual himoyasi yangi bosqichga olib chiqilmoqda. Jinsiy zoʻravonlikdan jabrlangan yoki unga guvoh boʻlgan bolalarga protsessual harakatlarga jalb etilgan ilk daqiqalardan eʼtiboran davlat hisobidan bepul malakali yuridik yordam koʻrsatish tizimi joriy etilmoqda. Zoʻravonlikdan jabr koʻrgan voyaga yetmaganlarni soʻroq qilish jarayonini videoyozuv orqali qayd etish, jinsiy erkinlikka qarshi jinoyat qurboni boʻlgan bola va gumon qilinuvchi, ayblanuvchi yoki sudlanuvchi oʻrtasidagi yuzlashtirishni maxsus tartibda oʻtkazish belgilanmoqda. Jabrlanuvchi bola va ayblanuvchi oʻrtasidagi yuzlashtirish faqat tergovchi, prokuror qarori yoki sud ajrimi asosida oʻtkazilishi nazarda tutilmoqda. Agar zoʻravonlik oila aʼzolari yoki yaqin qarindoshlar tomonidan sodir etilgan boʻlsa, protsessual jarayonlarda vasiylik va homiylik organi vakilining ishtiroki majburiy qilib qoʻyilmoqda.

— Zoʻravonlikdan jabrlangan bola yoki uning oilasi murojaat qilishdan qoʻrqishi ham mumkin. Bu borada qanday kafolatlar yaratilmoqda?

— Qonunda guvoh va jabrlanuvchilarni himoya qilishning maxfiyligiga ham alohida eʼtibor qaratilmoqda. Tazyiq va zoʻravonlikka uchragan xotin-qizlar va bolalar qayta zoʻravonlikka uchrashdan qoʻrqib murojaat qilishga ikkilanmasligi uchun, ularning soʻroviga asosan yashash manziliga yozma yoki elektron javob xati yubormaslik tartibi joriy etilmoqda. Bu oilaviy nizolarning yanada avj olishi va qayta zoʻravonlik sodir etilishining oldini olishga xizmat qiladi. Chunki bolalarga nisbatan zoʻravonlik jinoyatlari koʻpincha yashirin xususiyatga ega.

— Faqat jinoyat sodir etgan shaxs emas, balki bolani himoya qilishda harakatsizlik qilganlar uchun ham javobgarlik belgilanmoqdam?

— Hujjatda bolalarni himoya qilishda harakatsizlik uchun ham javobgarlikni kuchaytirish nazarda tutilgan. Xususan, bolani parvarish qilish boʻyicha majburiyatlarni lozim darajada amalga oshirmaslik, bolalar masalalari boʻyicha komissiyalar qarorlarini bajarmaslik yoki ularning ijrosiga toʻsqinlik qilganlik uchun javobgarlik belgilanmoqda. Bu juda muhim. Chunki bolani himoya qilish faqat jinoyat sodir etilganidan keyin chora koʻrishdan iborat emas. Xavfni oʻz vaqtida aniqlash va uning oldini olish ham masʼul shaxslarning vazifasidir.

— Qonun loyihasida voyaga yetmaganlarga nisbatan qoʻllani-

ladigan majburlov choralari boʻyicha ham oʻzgarishlar bormi?

— Ha. Insonparvarlik tamoyillari asosida voyaga yetmaganlarga nisbatan «maxsus oʻquv-tarbiya muassasasiga joylashtirish» tarzidagi majburlov chorasini tugatish va uning oʻrniga muqobil choralarini joriy etish taklif qilinmoqda. Bular — taʼlim va tarbiya, ijtimoiy xizmat tashkilotiga joylashtirish, ogohlantirish bilan nazorat ostiga berish kabi choralar. Shuningdek, voyaga yetmagan shaxsga qasddan ogʻir yoki oʻrtacha ogʻir shikast yetkazish ogʻirlashtiruvchi holat sifatida hisobga olinishi taklif etilmoqda. 16 yoshga toʻlmagan shaxsga nisbatan bir guruh shaxslar tomonidan sodir etilgan uyatsiz-hayosiz harakatlarga nisbatan ham xuddi shunday yondashuv qoʻllanishi, voyaga yetmaganlarni gʻayriijtimoiy xatti-harakatlarga jalb qilganlik uchun jazoni kuchaytirish rejalashtirilmoqda.

— Demak, qonun faqat jazoni kuchaytirishga emas, balki bolani har tomonlama himoya qilishga qaratilgan...

— Albatta. Bu hujjatning asosiy maqsadi ham shunda. Mazkur oʻzgartirishlar bolalarning hayoti, sogʻligʻi, shaʼni va qadr-qimmatini kompleks himoya qilishni kuchaytirish, zoʻravonlikning oldini olish hamda undan jabr koʻrgan voyaga yetmaganlarning huquqlari tiklanishini taʼminlashga qaratilgan. Qonun jamiyatimizda bolalarga nisbatan zoʻravonlikning har qanday koʻrinishiga nisbatan murosasiz muhitni shakllantirishga xizmat qiladi. Eng muhimi, zoʻravonlikdan jabrlangan bolalarning huquqlari, tibbiy va ruhiy tiklanishi uchun zarur kafolatlar yanada mustahkamlanadi. Bolalar — jamiyatning eng himoyaga muhtoj qatlami. Shu bois ularni asrash, huquq va manfaatlarini himoya qilish barchamizning umumiy vazifamizdir.

— Samimiy suhbat uchun ta-shakkur.

Oʻz muxbirimiz Adolat FAYZIYEVA suhbatlashdi.

TEZKOR HARAKAT 40 MILLION SO'MNI SAQLAB QOLDI

Joriy yilning 27-iyul kuni soat taxminan 14:20 larda Denov tumanidagi TIF Milliy bank filialiga Sariosiyo tumanidagi Alisher Navoiy nomli mahallada yashovchi fuqaro Sharif Jumayev shoshilinch kirib keldi. Uning yuzidagi xavotir, harakatlaridagi shoshqaloqlik bu yerda xizmat olib borayotgan ichki ishlar organi xodimlarining e'tiborini tortdi.

Kichik serjantlar Jahongir Majitov va Obidjon Baratov fuqaroning holatini ko'rib, darhol yoniga borishdi. Suhbat davomida fuqaro bilan bog'liq vaziyat ortida katta miqdordagi mablag'ni qo'lga kiritishga qaratilgan kiberfiribgarlik rejasi yashiringani ma'lum bo'ldi.

Sharif Jumayevning aytishicha, uning bank plastik kartasida 40 million so'm mablag'i bo'lgan. Noma'lum telefon raqamidan qilingan qo'ng'iroqda suhbatdosh o'zini mobil aloqa operatori xodimi sifatida tanishtirib: «Sim-kartangizning amal qilish muddatini uzaytirishimiz kerak. Hozir telefonigizga kod boradi, shuni aytasangiz bo'ldi», degan. U hali kodni aytmasdan turib, yana bir qo'ng'iroq bo'lgan. Bu safargi

shaxs o'zini Markaziy bank xodimi deb tanishtirgan va: «Sizning nomingizga noqonuniy kredit rasmiylashtirilmoqda. To'xtatish uchun tezda aytganlarimizni baja-

ring», deya uni sarosimaga solgan. Ketma-ket qo'ng'iroqlardan so'ng Sh.Jumayev mablag'ini saqlab qolish ilinjida bankka yugurib kelgan.

Fuqaroni diqqat bilan tinglagan ichki ishlar organlari xodimlarida bu holat kiberfiribgarlarning navbatdagi tuzog'i ekaniga shubha qolmadi. Ular zudlik bilan viloyat IIB Kiberjinoyatlarga qarshi kurashish boshqarmasining tezkor aloqa raqami orqali mas'ul xodimlar bilan bog'lanishdi va holat haqida axborot berishdi. Mutaxassislarining ko'rsatmasiga asosan, fuqaroga telefonga kelgan SMS-xabarlar va Telegram orqali yuborilgan shubhali havolalarni mutlaqo ochmaslik, tasdiqlash kodini hech kimga aytmashlik hamda barcha begona xabarlarini o'chirib tashlash yuzasidan tushuntirish berildi.

O'z vaqtida ko'rsatilgan amaliy yordam va ichki ishlar organlari xodimlarining hushyorligi natijasida fuqaroning 40 million so'm mablag'i firibgarlar qo'lga o'tib ketishining oldi olindi.

Feruza RAHMONQULOVA,
o'z muxbirimiz.

Surxondaryo viloyati.

ZAMON TAHDIDLARIGA JAVOB

Yangi O'zbekistonni barpo etish sharoitida «Raqamli O'zbekiston — 2030» strategiyasi doirasida keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Biroq global tarmoqning jadal rivojlanishi nafaqat ijobiy imkoniyatlarni, balki transchegaraviy xususiyatga ega yangi tahdid — kiberjinoyatchilikning keskin ortishiga ham zamin yaratdi. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, kiberjinoyatlar oqibatida ko'riladigan yillik global zarar 10,5 trillion AQSH dollaridan oshib, milliy xavfsizlik va moliyaviy barqarorlikka bevosita tahdid soluvchi fenomenga aylandi. Mamlakatimizda ham so'nggi besh yilda ushbu turdagi huquqbuzarliklar 68 baravarga ortgani muammoning naqadar dolzarb ekanini ko'rsatadi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, dunyo bo'yicha kiberjinoyatlarning 80–90 foizi texnik zaifliklardan ko'ra inson omili va ijtimoiy muhandislik – aldov hamda fishing orqali sodir etilmoqda. Xususan, Andijon viloyati misolida tahlil qilinganda, axborot texnologiyalari sohasida kelib tushgan 2 740 ta murojaat soni o'tgan yilning mos davriga nisbatan 8,4 foizga oshgani kuzatiladi. Fuqarolarning raqamli savodxonligi va ogohliligi yetarli emasligi sababli, jinoyatchilar turli nayrang va aldov usullaridan foydalanmoqda. Masalan, aniqlangan huquqbuzarliklarning

1 635 tasi soxta havolalar va zararli dasturlar orqali bank kartalari yoki qurilmalar boshqaruvini qo'lga kiritish, 592 tasi ijtimoiy tarmoqlardagi onlayn-savdo platformalarida aldosh, 464 tasi esa soxta treyding va birjalarda pulni ko'paytirib berish va'dalari bilan bog'liqdir.

Sohada joriy etilgan tezkor va profilaktik chora-tadbirlar natijasida muayyan ijobiy natijalarga erishilmoqda. Xususan, hududagi 879 ta mahallaning 510 tasi, ya'ni 58 foizi «yashil» toifaga ajratilgan bo'lib, ushbu mahallalarda axborot texnologiyalari bilan bog'liq huquqbu-

zarliklar qayd etilmagan. Shuningdek, olib borilgan tezkor-qidiruv tadbirlari davomida 654 ta jinoyat fosh etildi, 14 ta ma'muriy holat aniqlanib, qidiruvda bo'lgan 5 nafar shaxs ushlandi. Biroq erishilayotgan natijalarga qaramay, muammo hali dolzarbligicha qolmoqda. Sodir etilgan qonunbuzarliklar yuzasidan qo'zg'atilgan 2 962 ta jinoyat ishi bo'yicha fuqarolar va davlatga yetkazilgan zarar 8 milliard 658 million so'mni tashkil etgan. Bu esa profilaktika tizimini yanada takomillashtirishni talab qiladi.

Muammoni bartaraf etishning eng samarali yo'li

jinoyat sodir etilganidan so'ng uni fosh etish emas, balki unga zamin yaratuvchi omillarni oldindan bartaraf etish va aholining «kiberjigiyena» ko'nikmalarini shakllantirishdir. Shu maqsadda viloyat hududida 14 634 marotaba targ'ibot uchrashuvlari o'tkazilib, ommaviy axborot vositalari va internet tarmoqlar orqali 16 milliondan ortiq aholi qamrab olindi. Tadbirlar davomida 135 mingdan ziyod tarqatma materiallar, flayerlar va videoroliklar aholiga yetkazildi. Bundan tashqari, raqamli dalillarni jamlash va tahlil qilish maqsadida «Turon» yagona bazasidan samarali foydalanilmoqda.

Ta'kidlash joizki, «Kiberxavfsizlik to'g'risida»-gi qonun va sohaga oid Prezident qarorlari aso-

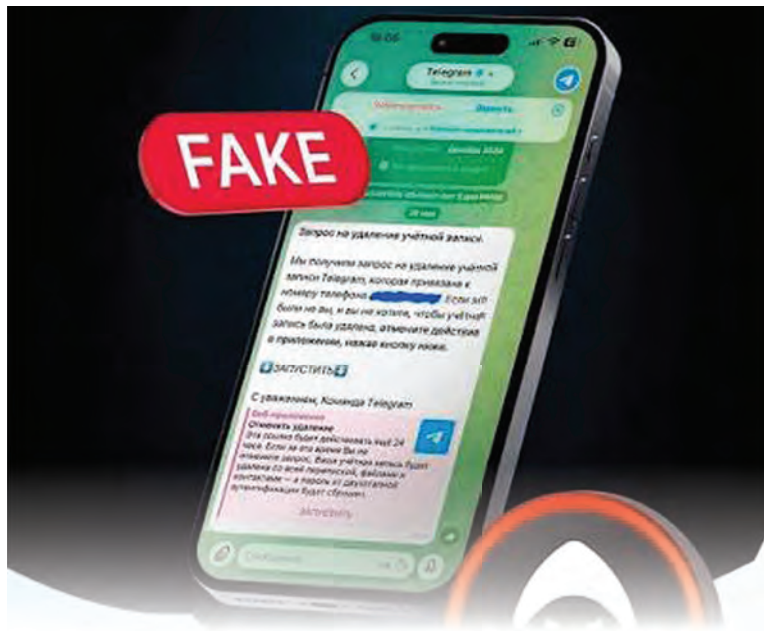
sida muhim axborot infratuzilmasi obyektlarini muhofaza qilish va fin-tex-texnologiyalar xavfsizligini ta'minlash bo'yicha mustahkam huquqiy baza yaratildi. Endilikda asosiy vazifa — mazkur me'yoriy-huquqiy asoslarni amaliyotga to'liq tatbiq etish, «Jazodan ko'ra profilaktika afzal» prinsipi va zamonaviy ilmiy yondashuvlar asosida aholining raqamli madaniyatini yuksaltirishdir. Zero, kiberxavfsizlik faqat texnologik himoya vositalari bilan emas, avvalo, har bir fuqaroning raqamli muhitda xavfni anglay olishi va undan to'g'ri himoyalana bilishi bilan ta'minlanadi.

Shohruxbek MIRZAJONOV,
Andijon viloyati IIB
TQX TMB boshlig'i,
podpolkovnik.

Tergov amaliyotidan

ARZON NARXGA ALDANMANG!

Bugungi kunda firibgarlar ham zamon bilan hamnafas harakat qilmoqda. Ilgari ular odamlarni chuv tushirishning oddiy usullaridan foydalangan bo'lsa, hozir qurbonlarini internet va ijtimoiy tarmoqlar orqali topmoqda. Ayniqsa, bozor narxidan ancha arzon mahsulot taklif qilish, bepul yetkazib berishni va'da qilish hamda oldindan to'lov talab etish eng ko'p uchrayotgan firibgarlik usullaridan biriga aylangan.

Afsuski, ayrim fuqarolar arzon narx ilinjida ehtiyotkorlikni unutib qo'yimoqda. Natijada shoshilib qilingan xarid katta moddiy zarar va afsus-nadomatga sabab bo'lmoqda.

Toshkent viloyatining O'rta Chirchiq tumanida yashovchi I.Boynazar (ism-shariflar o'zgartirilgan) «Telegram» platformasidagi «Optom don va yem mahsulotlari» guruhida arzon narxda yem mahsulotlari sotilishi haqida yolg'on e'lon joylashtirdi. G'ijduvonlik Fazli Nayimov ushbu taklifga ishonib, Boynazar bilan bog'landi. Suhbat davomida Boynazar yem mahsulotlari Toshkent viloyatidan olib kelinishi, ko'p miqdorda xarid qilinsa, narxi yanada arzon tushishini hamda yetkazib berish xizmati bepul ekanini aytdi. Shundan so'ng F.Nayimov undan 8 tonna bug'doy yormasini har tonnasi 1 million 200 ming so'mdan sotib olishga kelishdi.

Kelishuvdan keyin Boynazar o'zining firibgarlik rejasini amalga oshirishga kirishdi. Avvalo, yuk mashinasi xarajatlari uchun 2 million so'm pulni oldindan o'tkazib berishni talab qildi. Fazli Nayimov unga ishongani bois bu mablag'ni darhol o'tkazdi. Oradan ikki kun o'tgach, Boynazar yana yo'l xarajatlari uchun qo'shimcha 1 million so'm yuborishni so'ra-

di va Fazli bu mablag'ni ham o'tkazib berdi.

Biroq va'da qilingan mudatda bug'doy yorma yetib kelmadi. Telefon qo'ng'iroqlariga javob bo'lmadi, «Telegram» orqali yozishmalar esa o'chirib tashlangan edi. Shunda Fazli Nayimov puliga chuv tushganini anglab, G'ijduvon tumani IIBga murojaat qildi.

Tezkor-qidiruv tadbirlari natijasida gumonlanuvchi aniqlanib, ushlendi. Tergov jarayonida u F.Nayimovning ishonchini suiiste'mol qilib, aldash yo'li bilan 3 million so'm pul mablag'ini qo'lga kiritgani tasdiqlandi. Unga nisbatan jinoyat ishi qo'zg'atilib, yetkazilgan zarar firibgardan undirildi. Shu bilan birga, unga qilmishiga yarasha jazo ham tayinlandi.

Bundan xulosa shuki, ijtimoiy tarmoqlar orqali savdo qilishda har qanday jozibador, ya'ni arzon mollar taklifiga ishonib ketmaslik lozim. Ayniqsa, oldindan to'lov talab qilinganda sotuvchining shaxsi va taklifning haqqoniyligi sinchiklab tekshirilishi zarur. Ogohlik va ehtiyotkorlik firibgarlikning eng samarali oldini olish chorasidir.

Safjon MUXTOROV,
kapitan.
Mirzoqul AHADOV,
o'z muxbirimiz.

Buxoro viloyati.

O'g'lonlarin unutmas Vatan!

Qashqadaryo viloyati ichki ishlar organlari tizimida jasur, mard, o'z burchiga sodiq va fidoyi xodimlar ko'p. O'z hayotini el tinchligi va yo'llarda harakat xavfsizligini ta'minlashdek sharaflari, ammo mashaqqatli kasbga bag'ishlagan marhum katta serjant Azizbek Annaqulov ana shundaylardan biri edi.

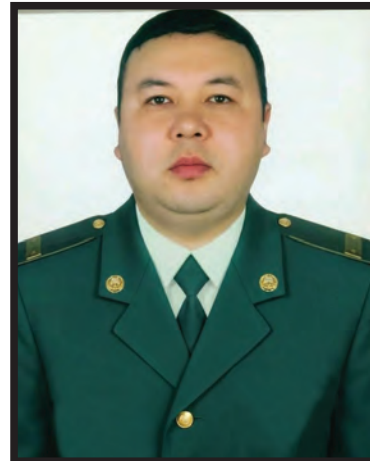
JASORATLI, SADOQATLI POSBON EDI...

U 1989-yil 14-avgust kuni Chiroqchi tumanida tavallud topgan. Tumandagi Habib Abdullayev nomli o'rta maktabni tamomlagach, transport kollejida tahsil olgan. Azizbek yoshligidanoq ichki ishlar organlarida xizmat qilishni orzu qilardi. Qurolli Kuchlar safida yigitlik burchini o'tab qaytgach, ota-onasi Muhiddin aka va Farog'at opaning roziligi hamda duosini olib, 2009-yilda IIV Akademiyasining Serjantlar tarkibini tayyorlash oliy kurslariga hujjat topshirdi. Sinovlardan muvaffaqiyatli o'tib, tahsil davomida sohaning sir-asrorlarini puxta o'rgandi.

Tizimdagi mustaqil faoliyatini 2010-yilda 61-sonli jazoni ijro etish koloniyasi aloqa tar-

sohaning o'ziga xos jihatlari qisqa vaqt ichida puxta o'zlashtirdi. Yo'l harakati xavfsizligini ta'minlash, huquqbuzarliklarning oldini olish, inson hayotini asrashdek mas'uliyatli vazifani chin dildan ado etdi. Qoidabuzarlarga nisbatan murosasizligi, o'z burchiga sadoqati va fuqarolar xavfsizligini birinchi o'ringa qo'yishi bilan hamkasblarining e'tirofiga sazovor bo'ldi.

Ammo taqdirning inson bilmagan sinovlari bo'larkan. O'sha mash'um kuni Azizbek hamkasbi bilan Qarshi shahridagi Jayhun va Mustaqillik ko'chalari kesishgan chorahada xizmat o'tayotgan edi. Svetofoarning qizil chirog'ida harakatlanib kelayotgan «Nexia» rusumli avtomashinani

fidoyilik bilan xizmat qilgani haqida gapirib berishadi. Shunday kunlarda o'g'lim hayotda o'zidan yorug' iz, yorqin xotira qoldirganiga shukr qilaman, — deydi uning onasi Farog'at Xushmatova.

Mushtipar ona qalbidagi farzand dog'i oradan yillar o'tsa

mog'i muhandisi sifatida boshladi. Qariyb o'n yil davomida ushbu muassasada sidqidildan xizmat qildi. Uning o'ziga xos bir fazilati bor edi: bilmaganini o'rganishdan, o'z ustida ishlashdan hech qachon charchamasdi. Topshiriqni o'z vaqtida va sifatli bajarishga odatlangan edi. Mehnatsevarligi, intizomliligi va mas'uliyatligi tufayli rahbariyat hamda hamkasblarining hurmatini qozongandi.

2019-yilda esa Azizbek Qashqadaryo viloyati IIB YHXB YPXB 1-otryadi YPX katta inspektori lavozimiga tayinlandi. U yangi

ko'rgan zahoti haydovchiga to'xtash ishorasini qildi. Biroq qoidabuzar YPX inspektorining qonuniy talabiga bo'ysunmadi. U avtomashinani yo'lning o'rtasidan o'ng tomonga burib, xizmat vazifasini bajarayotgan katta serjant Azizbek Annaqulovni urib yubordi. Inspektor og'ir jarohat oldi. Shifokorlar uning hayotini saqlab qolish uchun bor imkoniyatlarini ishga soldilar. Ammo...

– Har yili hamkasblari xonadonimizga kelib, Azizbekni eslashadi. Qizi Fotimaga otasi qanday ajoyib inson bo'lgani,

ham o'chmadi. Faqat o'g'lining el-yurt tinchlik-osoyishtaligini saqlash yo'lida, xizmat burchini bajarayotgan chog'ida halok bo'lgani unga taskin beraadi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026-yil 22-avgustdagi farmoniga ko'ra, marhum katta serjant Azizbek Annaqulovning «Jasorat» medali bilan mukofotlangani qahramonning onasi qalbini g'ururga to'ldirdi.

Sodiq RAHIMOV,
o'z muxbirimiz.

Qashqadaryo viloyati.

QO'SHSAHIFADA:

INSON MANFAATLARI
YO'LIDA

Har bir murojaatning ortida insonning taqdiri, dardi, muammosi va adolatga bo'lgan ishonchi mujassam. Shuning uchun ichki ishlar organlarida fuqarolar murojaatlari bilan ishlashga inson manfaati va xalq ishonchini ta'minlashning muhim sharti sifatida yondashib kelinmoqda.

Farg'ona viloyati ichki ishlar organlarida aholi murojaatlari bilan ishlash tizimini yanada takomillashtirish, fuqarolarning muammolarini joyida o'rganish va ularga amaliy yechim topishga qaratilgan manzilli ishlar kuchaytirildi.

Xususan, murojaatlar salmog'i yuqori bo'lgan mahallalarda manzilli ishlash amaliyoti yo'lga qo'yildi. Dastlabki bosqichda bunday mahallalar uchta toifaga ajratilib, har bir hududning o'ziga xos xususiyatlaridan kelib chiqqan holda, faoliyatning aniq tizimi belgilab olindi. Mazkur mahallalarga mas'ul xodimlar birlashtirilib, har haftaning uch kunida bevosita mahallalarda ish olib borish yo'lga qo'yildi.

Bu yerda eng muhim jihat – fuqaroning muammosini bevosita aholi orasida o'rganishdir. Chunki muammoning asl sababini bilish uchun aholi bilan yuzma-yuz muloqot qilish, joyiga chiqib o'rganish va natijasini nazorat qilish zarur.

Shu maqsadda viloyat IIB rahbarlarining shaxsiy va ommaviy sayyor qabullari muntazam tashkil etilmoqda. Masalan, joriy yilning o'tgan davri mobaynida tarkibiy va hududiy ichki ishlar organlari boshliqlarining shaxsiy qabullarida 3 871 nafar fuqaroning 3 913 ta murojaati qabul qilindi. Ularning 2 061 tasi, ya'ni 53 foizi ijobiy hal etildi, 1 419 tasi, ya'ni 36 foizi yuzasidan fuqarolarga huquqiy tushuntirishlar berildi. Qolgan murojaatlar bo'yicha mas'ul xodimlar tomonidan o'rganish ishlari davom ettirilmogda.

Ommaviy va sayyor qabullarda ham aholi bilan ochiq muloqotga alohida ahamiyat berilmogda. Shu davrda mazkur qabullarda 2 317 nafar fuqaroning 2 364 ta murojaati qabul qilinib, ularning 1 278 tasi – 54 foizi ijobiy hal etildi. 949 ta murojaat, ya'ni

40 foizi bo'yicha fuqarolarga huquqiy tushuntirishlar berildi.

Albatta, bu raqamlar ortida inson hayoti, oilasi, tashvishi va umidi borligini hech qachon unutmasligimiz kerak. Qabullar davomida fuqarolarning bir qator murojaatlari joyida

dan ko'p qavatli uydagi xonadonga suv o'tkazib yuborilishi natijasida yetkazilgan moddiy zararni qoplash bo'yicha murojaati ham amaliy yechim topdi. Masala belgilangan tartibda o'rganilib, yetkazilgan moddiy zarar undirib berildi.

o'rganilib, ular bo'yicha aniq amaliy natijalarga erishilgani ham buning yaqqol tasdig'idir. Jumladan, Marg'ilon shahar «Zuhro» MFY aholisi Marg'ilon va Farg'ona shaharlarini bog'lovchi ko'chada umumiy o'rta ta'lim maktabi joylashganini inobatga olib, o'quvchilar va aholi xavfsizligini ta'minlash maqsadida ushbu hududga svetofo qurilmasi o'rnatib berishni so'rab, viloyat IIBga ariza bilan chiqqan edi. Murojaat viloyat IIB YHXB mas'ullari tomonidan o'rganilib, fuqarolarning taklifi inobatga olindi va mazkur hududga svetofo qurilmasi o'rnatib berildi.

Beshariq tumanida yashovchi fuqaro M. Hoshimovning surishtiruv va tergov harakatlardan noroziligi hamda mazkur jarayonlarni boshqa shahar yoki tuman IIB tomonidan olib borilishida amaliy yordam so'rab qilgan murojaati ham e'tiborsiz qolmadi. Masala joyida o'rganilib, surishtiruv va tergov harakatlari viloyat IIB huzuridagi Tergov boshqarmasi ixtiyoriga olindi.

Qo'qon shahrida yashovchi fuqaro Sh. Irgashovning qo'shnisi X. Axmedov tomoni-

Farg'ona shahrida yashovchi fuqaro S. Pirxonovanning Farg'ona shahar IIOFMB tomonidan qabul qilingan qarordan noroziligi yuzasidan yo'llagan murojaati ham belgilangan tartibda o'rganildi. Mazkur masala bo'yicha viloyat IIB huzuridagi Tergov boshqarmasi tomonidan qabul qilingan qarorni nazorat tartibida o'rganish uchun viloyat prokuraturasiga iltimosnoma kiritilib, alohida nazoratga olindi.

Biz uchun xalq bilan muloqot – kundalik xizmat faoliyatimizning ajralmas qismiga aylandi. Shuning uchun har bir murojaatga alohida e'tibor bilan yondashib, fuqarolarning qonuniy talab va takliflarini chuqur o'rganish, muammolarni joyida hal etish va xalq bilan ochiq muloqotni yanada kuchaytirishga intilamiz. Chunki xalq dardini eshitish – mas'uliyat. Uning yechimini topish – burch. Xalq ishonchini oqlash esa oliy sharafdir.

Dilmurod XUDJAQULOV,
Farg'ona viloyati IIB
boshlig'i o'rinbosari,
polkovnik.

So'nggi yillarda barcha sohalarda bo'lgani kabi, ichki ishlar organlarining qo'riqlash xizmatiga ham juda katta e'tibor qaratilib, sohani chinakam professional tuzilmaga aylantirish borasida keng ko'lamli ishlar qilinmoqda.

«YANGI BINODA SHIJOAT
BILAN ISHLAYMIZ»

Tizimga innovatsion yondashuvlar, raqamli texnologiyalar va ilm-fan yutuqlari joriy qilinib, fuqarolarning xonadonlari va obyektlarini qo'riqlash hamda himoya qilish bo'yicha ilg'or xorijiy tajribalar yo'lga qo'yilyapti.

Hozirda qo'riqlash xizmati sodir etilishi mumkin bo'lgan mulkiy jinoyatlarining oldini olish, obyektlar, mol-mulk, xonadonlarni ishonchli qo'riqlash va

faxriylari, keng jamoatchilik vakillari hamda bo'lim shaxsiy tarkibi ishtirok etdi.

Mazkur bino 1961-yilda qurilgan bo'lib, joriy yil yanvar oyidan qayta qurish ishlari boshlangan edi. Bu ezgu ishlar uchun 3,5 milliard so'm mablag' yo'naltirildi.

– Xodimlarning munosib xizmat qilishi uchun yetarli shart-sharoit yaratilib, zamonaviy mebel va kompyuter texnikasi o'rnatildi, – deydi qo'riqlash xizmati

jamoat tartibini saqlash ishlarida samarali faoliyat olib borayotgani e'tirofga sazovordir.

Xizmatning zamonaviy qiyofasini shakllantirish, xodimlar uchun munosib shart-sharoitlar yaratishga alohida e'tibor qaratilayotganligi natijasi o'laroq, Oltiariq tumani IIB huzuridagi Qo'riqlash bo'limi binosi kapital ta'mirlanib, foydalanishga topshirildi.

Tantanali tadbirda viloyat IIB rahbariyati, soha

boshlig'i, mayor Murodjon Ibrohimov. – Yangi binoda yangi kuch va g'ayrat-shijoat bilan ishlaymiz.

Tadbirda so'z olganlar ko'rkam binoda xodimlar uzoq yillar davomida xalqimizga xizmat qilib, mamlakatimiz ravnagi uchun, shuningdek, huquqbuzarliklarning oldini olish, fuqarolarimizning xonadonlari va obyektlarini ishonchli qo'riqlashda o'zlarining munosib hissalarini qo'shishiga tilak bildirishdi.

FARG'ONA VILOYATI

Viloyat IIB Raqamli texnologiyalar va huquqiy statistika xizmati Huquqiy statistika markazi boshlig'i o'rinbosari – statistik ma'lumotlar bo'limi boshlig'i, mayor Boburjon Madaminovning bugungi faoliyatida uch avlodni birlashtirib turgan kasbga sadoqat tuyg'usi mujassam.

SULOLANING MUNOSIB DAVOMCHISI

Darhaqiqat, Boburjon Madaminov bu sohani bejiz tanlamagan. Uning bobosi Madaminjon Boborahimov 1945—1985-yillarda ichki ishlar organlarida samarali xizmat qilgan. Farg'ona tumani IIBdaxizmat faoliyatini boshlagan M. Boborahimov keyinchalik Quva tumani, Qo'qon va Farg'ona shaharlari ichki ishlar bo'limlari, viloyat IIB Qo'riqlash bo'limida mas'uliyatli vazifalarda xizmat qilgan.

Madaminjon otaning farzandlari G'ulomjon va Abrorjon Boborahimovlar ham shu yo'ldan borib, ichki ishlar organlariga ishga kirishdi. G'ulomjon Boborahimov qariyb qirq yillik xizmat faoliyati davomida turli lavozimlarda ishlab, viloyat IIB boshlig'ining o'rinbosari vazifasidan, polkovnik unvonida pensiyaga chiqdi. Abrorjon Boborahimov ham tizimda turli rahbarlik

lavozimlarida samarali mehnat qilib, otasi boshlagan kasb yo'lini munosib davom ettirdi.

Ana shu muhitda voyaga yetgan Boburjon uchun sulola an'anasini davom ettirish tabiiy tanlovga aylandi. Mustaqillik tengdoshi sifatida dunyoga kelgan Boburjon Madaminov 2012-yilda Namangan davlat universitetini tamomladi. Keyinchalik kasbiy bilimlarini yanada oshirish maqsadida IIV Akademiyasi magistraturasida tahsil olib, 2023-yilda uni muvaffaqiyatli yakunladi.

Uning xizmat faoliyati ham izlanish va tajriba maktabiga aylandi. Farg'ona shahar IIB huzuridagi Tergov bo'limida tergovchi, viloyat IIB Inson huquqlarini himoya qilish va yuridik ta'minlash bo'linmasi bosh yuristkonsulti, Terro-

boshqarmasi odam savdosi va noqonuniy migratsiyaga qarshi kurashish bo'limi katta tezkor vakili, Qo'shtepa tumani IIB boshlig'ining birinchi o'rinbosari kabi lavozimlarda ishladi.

Yaqinda uning amakasi, polkovnik G'ulomjon Boborahimov yashab o'tgan xonadonda uy-muzeyi ochildi. Muzeyda Boborahimovlar sulolasiga oid ko'plab nodir ashyolar, fotosuratlar, albomlar, hujjatlar jamlangan bo'lib, yosh xodimlar tez-tez bu yerga kelib turishibdi. Boburjon uchun ham bu muzey juda qadrlil joy. U yerga kirganida qalbiga faxr va iftixor tuyg'ulari inib, ruhiy quvvat

oladi. Bobosi bilan g'oyibona suhbatlashadi. Go'yo unga «Sulolamiz qadriyatlarini ardoqla», degandek tuyuladi.

Har kuni tongda otasi, iste'fodagi podpolkovnik Abrorjon Boborahimovdan duo olib ishga jo'naydi va to kechgacha ota o'gitlariga tayanib ish qiladi. Uning o'zi ham ikki qiz, bir o'g'ilni munosib tarbiyalab kelmoqda. Vaqtlar kelib, o'g'li Xumoyunbek Madaminov sulolaning to'rtinchi vakili sifatida ota kasbini tanlasa, ajabmas.

YIGIRMA YILDAN SO'NG...

Ushbu ikki surat oralig'idagi vaqt – naqd yigirma yil. Har ikkisi ham Tahririyat topshirig'i bilan Farg'ona viloyati IIBga xizmat safariga borgan kezlrimizda olingan. Tarixga muhrlangan 1-suratda viloyat IIB Ekspertiza bo'limi ekspertlari tadqiqot olib borayotgan jarayon aks etgan. Rasmning chap tomonidagi Umid Xalikov bilan yaqinda, aniqrog'i, 2026-yil 1-oktabr kuni uchrashib qoldim. 2006-yil ikki kun mobaynida suratga olish ishlarida menga ko'maklashgan viloyat IIB eksperti U. Xalikov ancha ulg'ayibdi.

U boshqarma Ekspert-kriminalistika markazida oddiy ekspert, katta ekspert, xizmat boshlig'i lavozimigacha bo'lgan mas'uliyatli yo'lni bosib o'tibdi. Uning xizmatlari e'tiborga olinib, davlatimiz rahbari tomonidan 2020-yil «Sodiq xizmatlari uchun» medali bilan mukofotlangan. O'tgan yili esa rahbariyat yuksak ishonch bildirib, viloyat IIB Raqamli texnologiyalar va huquqiy statistika xizmati boshlig'i lavozimiga tayinlandi. Podpolkovnik Umid Xalikovning erishgan muvaffaqiyatlaridan cheksiz quvonib, uning kelgusi xizmatlariga ham ulkan zafarlar tiladim.

Abu KENJAYEV,
fotomuxbir.

«SECURITY OFFICE»

xavfsizlikka oid barcha xizmatlar bir manzilda

Qo'riqlash xizmati aholiga yanada tezkor, qulay va zamonaviy xizmat ko'rsatish maqsadida Farg'ona viloyatida yangi avlod «Security Office» markazlarini ishga tushirdi.

Hozirda bunday markazlar tadbirkorlik subyektlari tig'iz joylashgan, aholi va sayyohlar ko'p tashrif buyuradigan Farg'ona shahridagi «Saylgoh» va Qo'qon shahridagi «Istiqlol» turizm ko'chalarida faoliyat boshladi. Ular haftaning yetti kuni, 24/7 rejimida ishlamoqda.

Xo'sh, bu markazlarning imkoniyatlari qanaqa? Bu yerda qanday xizmatlar ko'rsatiladi?

– Markazimizda har bir fuqaro o'zining xonadoni, tadbirkorlik binolari yoki tashkilotini ishonchli qo'riqlash bo'yicha bepul maslahat olishi, o'z ehtiyojiga mos xavfsizlik yechimini tanlashi hamda eng so'nggi qo'riqlash texnologiyalari bilan yaqindan tanishishi mumkin, – deydi qo'riqlash xizmati inspektori, leytenant Temur Qodirov. – Shuningdek, signalizatsiya tizimlari, zamonaviy qo'riqlash vositalari, obyektlarni texnik jihatdan muhofaza qilish va xavfsizlikni ta'minlash-

ning eng samarali yechimlari bo'yicha to'liq amaliy tavsiyalar beramiz. Shu bois fuqarolarimiz va tadbirkorlarning qiziqishi ancha yuqori bo'lmoqda.

E'tiborlisi shundaki, «Security Office» ichida kichik situatsion markazlar tashkil etilgan bo'lib, xodim bir vaqtning o'zida integratsiya qilingan kuza-tuv kameralaridagi tasvirlarni tahlil qilish imkoniyatiga ega. Tungi vaqtlarda esa bu yerda tezkor guruhlar navbatchiligi ham yo'lga qo'yilmoqda. Basharti, tunda qo'riqlovga

olingan obyektlarda biror ko'ngilsiz holat yuz bersa, tezkor guruh juda qisqa fursatda voqea joyiga yetib bora oladi.

Hozirda «Security Office»-larga juda ko'plab fuqarolar, tadbirkorlar, ayniqsa, yoshlar katta qiziqish bilan kirayotganiga guvoh bo'lish mumkin. Xushmuomala xodimlar esa ularni iliq qarshi olib, barcha savollariga erinmay javob berishapti. Shu yerning o'zida shartnoma imzolab, o'z obyekti-qini qo'riqlash xizmatiga topshirayotganlar ham yo'q emas.

Qo'shsahifa materiallarini Abduvosit SIDIQOV tayyorladi.

Xavfsiz turizm

TOSHKENTNING MEHMONDO'ST MEZBONLARI

Toshkent ko'chalarida har kuni minglab odamlar ishga, yana kimdir uchrashuvga shoshadi, kimdir shaharning bugungi qiyofasidan bahramand bo'lish uchun sayrga chiqadi. Ba'zilar esa poytaxtga ilk bor qadam qo'ygan bo'ladi. Ular uchun Toshkent hali notanish maskan: ko'chalar, manzillar, tarixiy obidalar, metro bekatlari, zamonaviy sayr maskanlari – barchasi yangi. Shunday paytda ba'zan eng oddiy savol ham katta ahamiyat kasb etadi: «Kechirasiz, bu manzilga qanday borsam bo'ladi?»

Xavfsiz turizmni ta'minlash boshqarmasi xodimlari bunday vaziyatlarga ko'p bora duch keladi. Zero, ularning xizmati faqat xavfsizlikni ta'minlashdan iborat emas. Ba'zan ular sayyoh uchun Toshkentdagi birinchi yo'l ko'rsatuvchi, birinchi maslahat beruvchi va hatto mamlatimiz haqidagi ilk taassurotning bir qismiga aylanishadi. Fikrimizcha, turizm sohasidagi xizmatning eng chiroyli jihatlaridan biri ham shunda — ba'zan katta taassurot juda kichik yordamdan boshlanadi.

Xotirjamlik –
eng katta natija

Xavfsizlik deganda, ko'pchilikning ko'z oldiga patrul, nazorat yoki huquqbuzarlik sodir etilganidan keyingi harakatlar keladi. Aslida esa bizning xizmatimiz bundan ancha keng. Toshkent shahridagi turizm namoyish obyektlarida xizmat olib borarkanmiz, asosiy vazifalarimizdan biri fuqarolar va xorijiy mehmonlar o'zlarini xavfsiz his qiladigan muhitni ta'minlashdir. Ayniqsa, odamlar gavjum bo'ladigan joylarda, turizm namoyish obyektlari va

24/7 tartibida faoliyat ko'rsatadigan ko'chalarda doimo e'tiborli va sergak bo'lish talab etiladi.

Kimdir sayr qilmoqda. Kimdir suratga tushmoqda. Kimdir farzandlari bilan vaqt o'tkazmoqda. Kimdir Toshkentni ilk bor ko'rmoqda. Biz esa shu jarayonning ichida turib, atrofdagi vaziyatni kuzatamiz. Ko'pincha hech qanday hodisa yuz bermaydi. Bu, aslida, ishimizdagi eng yaxshi natijalardan biridir. Chunki xavfsizlik xizmatining eng katta yutuqi – odamlar xavfsizlik haqida o'y-lamasdan, o'zini xavfsiz his qilishidir.

mahalliy sayyohlar hamda yurtdoshlarimiz uchun xavfsiz va osuda muhit yaratish. Mehnatimizning natijasi har doim ham ko'zga tashlanavermaydi. Ba'zan natija – sodir bo'lmagan hodisa, o'z vaqtida ko'rsatilgan yo'nalish, sayyohning yuzidagi xotirjamlik va minnatdorlikdir.

Xavfsizlik kafolati

Toshkentning mehmondo'stligi faqat uning binolari yoki ko'chalari bilan o'lchanmaydi. Mehmondo'stlik undagi insonlarning munosabatida ham yaqqol namoyon bo'ladi. Xavfsizlik esa ana shu mehmondo'stlikning ajralmas qismidir.

Bugun biz poytaxtning turizm namoyish obyektlarida, gavjum maskanlarida va 24/7 hayoti davom etadigan ko'chalarida xizmat qilmoqdamiz. Kimdir bizni ko'radi, kimdir yo'l so'rab yonimizga keladi, kimdir esa shunchaki yonimizdan o'tib ketadi. Bunda eng muhimi har bir insonning xavfsizligi. Ba'zan xizmat vaqtida atrofga qarab, sayyohlarning bemalol sayr qilayotganini ko'rib o'ylab qolasan kishi: «Bizning xizmatimiz aslida mana shu xotirjamlik uchun». Sayyoh Toshkentni eslab qolsin, O'zbekistonni yaxshi taassurot bilan tark etsin, bu yerda o'zini xavfsiz his qilganini aytsin va balki bir kun yana qaytib kelsin. Eng katta mukofotimiz ham shu.

Farangiz ERGASHOVA,
Toshkent shahar IIBB XTTB
JXB HPG inspektori,
katta leytenant.

O'taliqdagi maktabda

MAQSAD VA HAMKORLIK UYG'UNLIGI

Mirzaobod tumanidagi 25-sonli maktabda besh yuzdan ortiq o'quvchi tahsil oladi. Bir necha yildirki, ushbu ta'lim muassasasi Sirdaryo viloyati IIB otalig'ida. Shu yillar davomida maktab gullab-yashnadi. Kapital ta'mirlandi. Qo'shimcha o'quv binosi qurildi. Kadrlar tarkibining sifat ko'rsatkichi oshdi. Ta'lim darajasi yaxshilandi.

Viloyat IIB va umumta'lim maktabi o'rtasida tuzilgan kelishuvga ko'ra, maktabdagi ma'naviy-ma'rifiy, axloqiy tarbiya ko'lamini kengaytdi. Maktab kutubxonasi eng yangi adabiyotlar bilan boyitildi. Maskan hovlisiga yuzdan ortiq ko'chatlar ekilib, bog' barpo etildi. O'quvchilarning huquqiy bilimini oshirish maqsadida IIV Sirdaryo akademik litseyi o'qituvchilari jalb qilindi. Maktabda uyushtirilgan uchrashuvlar, davra suhbatlari, muzey va tarixiy go'shalarga sayohatlar salmog'i ortdi. Yaqinda tashkil etilgan bir guruh o'quvchilarning viloyat

IIB «Ajdodlar izidan avlodlar» muzeyiga sayohati ana shunday tadbirlardan biri bo'ldi.

10–11-sinf o'quvchilarining muzeyga tashrifi viloyat IIBning tashkil etilish tarixi, turli lavozimlarda ishlagan taniqli shaxslar faoliyati bilan tanishishdan boshlandi. O'tgan asrning 60–70-yillarida jinoyatchilikka qarshi kurashish, jamoat xavfsizligini ta'minlash borasida amalga oshirilgan chora-tadbirlar, qo'llanilgan texnik vositalar o'quvchilarda katta taassurot qoldirdi.

– O'tgan asrga taalluqli yozuv mashinkasi, fotoapparatlar, ekspert-kriminalistika vositalari biz uchun o'tmishni tasavvur qilishda muhim bo'ldi, – deydi 10-«A» sinf o'quvchisi Nigora Rasulova. – Ushbu tashrif davomida el-yurt tinchligini saqlash nechog'lik mashaqqatli ekanligiga, fidoyilik talab qilishiga yana bir bor amin bo'ldik.

Shuningdek, o'quvchilar sayohat jarayonida Yangi O'zbekistonning yangi ichki ishlar organlari oldidagi vazifalar, «Xavfsiz mahalla», «Xavfsiz shahar» tamoyillari asosida amalga oshirilayotgan ishlar bilan ham tanishtirildi. Zamonaviy kuzatuv kameralari tizimi, Face-ID texnologiyasining qo'llanilishi, shu orqali har qanday jinoyatchini tezda aniqlash va topish imkoniyati yaratilayotgani ularda katta taassurot qoldirdi.

Abdurahmon MUSTAFOQULOV,
o'z muxbirimiz.

Sirdaryo viloyati.

Культурное наследие

ДУХОВНЫЕ ОРИЕНТИРЫ

Знания, мировоззрение и память о прошлом формируют внутренний мир каждого человека.

В системе Службы охраны при МВД Республики Каракалпакстан регулярно проводятся духовно-просветительские мероприятия, направленные на воспитание сильной, гармонично развитой личности.

Недавно в рамках таких мероприятий для сотрудников военизированного охранного подразделения при УВД города Нукуса была организована экскурсия в Государственный музей истории каракалпакской литературы имени Бердаха. Специалисты музея подробно рассказали о жизни, творческой деятельности великого поэта и его роли в духовной жизни народа. Большой интерес вызвали раритетные издания, художественные полотна, вошедшие в экспозицию музея. Отметим, что музей был основан при Каракалпакском государственном университете к 170-летию юбилею классика каракалпакской литературы

в соответствии с постановлением Кабинета Министров Узбекистана от 20 мая 1998 года. С 2002 года музей начал свою деятельность в качестве Национального музея Бердаха, а в 2021 году был реорганизован в Государственный музей истории каракалпакской литературы имени Бердаха.

В настоящее время в фонде музея насчитывается более 18 тысяч экспонатов. Среди них рукописи, фотографии, книги и другие уникальные предметы, отражающие национальную культуру. Экспозиция музея охватывает путь развития каракалпакской литературы от древнейших времен до сегодняшнего дня. Во время экскурсии сотрудники узнали много нового об истории создания произведений и их огромном значении для нашего духовного мира. Бережное сохранение и передача духовного наследия предков молодому поколению служат основой для укрепления национальной памяти.

Алламурат ХОЖАНАЗАРОВ,
майор.

Республика Каракалпакстан.

Мнение специалиста

ВНУТРЕННИЙ СТЕРЖЕНЬ

В сфере органов внутренних дел профессиональных знаний недостаточно. Личные качества сотрудника, его психологическая устойчивость, способность управлять эмоциями, налаживать коммуникацию с гражданами и не терять самообладание в сложных ситуациях имеют огромное значение.

В процессе службы далеко не всегда складываются простые и привычные ситуации. Непредвиденные обстоятельства, дефицит времени, высокая ответственность и психологическое напряжение требуют от сотрудника решимости, крепкого внутреннего стержня. Он должен уметь ставить перед собой четкие цели, не отступать перед трудностями, доводить начатое до конца, брать на себя ответственность за принятые решения. Сотруднику необходимо уметь контролировать гнев, волнение или раздражительность и превратить в жизненный на-

вык принцип «Сначала понять ситуацию — затем принять решение».

Значительная часть деятельности сотрудника проходит в общении с людьми, обладающими разным темпераментом, характером и социальным опытом. Для этого необходимы высокая культура общения, способность чувствовать ситуацию.

В этом контексте эмпатия — то есть стремление искренне по-

нять состояние другого человека — выступает важнейшим психологическим компонентом профессионального взаимодействия. Неслучайно общение, эмпатия и эмоциональная стабильность признаются ключевыми факторами, определяющими профессиональную устойчивость.

Грани мастерства

КОГДА СЛУЖБА – ПРИЗВАНИЕ

Кем человек станет в будущем, какому делу посвятит жизнь, во многом зависит от устремлений юности. Ведь именно искренние порывы молодости задают вектор дальнейшей судьбы.

Глядя на то, как уверенно капитан Хумоюн Жахонов идет по службе, понимаешь: в основе его успехов — заложенные с ранних лет целеустремленность, хорошее воспитание, серьезное отношение к делу. Сегодня он занимает пост заместителя начальника ОВД Иштыханского района по духовно-просветительской работе. В поле его внимания такие приоритеты, как здоровый микроклимат в коллективе, духовное обогащение личного состава, воспитание молодых кадров. Он убежден: сотрудник органов внутренних дел обязан не просто безупречно выполнять функциональные обязанности, но и служить примером культуры и нравственности.

Особое внимание Х. Жахонов уделяет вопросам укрепления дисциплины, сплочения коллектива, организации содержательных духовно-просветительских мероприятий.

— Тот, для кого служба является призванием, не стоит на месте: он учится новому,

накапливает опыт, — подчеркивает герой очерка. — Наша сфера деятельности — работа с личным составом, умение объединять коллектив для решения поставленных задач.

Такая служба требует большой самоотдачи и ответственности.

— Профессиональные конкурсы — отличный способ проверить силы, обрести единомышленников, — делится капитан. — Победа, безусловно, окрыляет. Однако для меня важнее само движение вперед.

Недавно Х. Жахонов занял первое место на областном этапе смотра-конкурса «Лучший пропагандист духовно-просветительской работы» среди сотрудников органов внутренних дел, получив путевку на республиканский уровень. Его цель — достойно представить область в финале и продемонстрировать свой потенциал.

Умида МАМАДАЛИЕВА,
соб. корр.

Самаркандская область.

Общечеловеческие качества невозможно рассматривать в отрыве от профессиональных. Такие ценности, как честность, справедливость, совестливость, уважение к закону, должны стать личными убеждениями сотрудника. От этого напрямую зависит доверие граждан к правоохранительным органам. Поэтому уже в период учебы в лицее формирование у молодежи таких черт является важнейшей воспитательной задачей.

Сегодняшние учащиеся академического лицея — завтрашние сотрудники. Поэтому каждый из них должен задавать себе вопрос: «Что я делаю для того, чтобы сформировать в себе качества, требуемые профессией?». Будущим специалистам важно осознавать: их профессиональная зрелость начинается с формирования правильного мировоззрения, дисциплины, уважения к людям и постоянной работы над собой.

Дилафруз ТОШТЕМИРОВА,
психолог Джизакского академического лицея МВД.

► International Cooperation

A NEW STAGE OF COOPERATION AGAINST CYBERCRIME

A regular meeting of the Council of Ministers of Internal Affairs of the member states of the Commonwealth of Independent States was held in Dushanbe. The delegation of the Republic of Uzbekistan, headed by minister of Internal Affairs lieutenant general Aziz Tashpulatov, took part in the meeting.

As part of the Council meeting, the heads of the participating delegations were received by the President of the Republic of Tajikistan, Emomali Rah-

mon. The meeting addressed cooperation on regional security, countering terrorism and extremism, drug trafficking, organized crime, information security and illegal migration.

The meeting was attended by the heads of the Internal Affairs ministries of Uzbekistan, Azerbaijan, Armenia, Belarus, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Russia, Tajikistan and Turkmenistan. The parties signed documents aimed at strengthening joint measures against crime, accelerating

information exchange, sharing genomic data and identifying wanted persons.

One of the key outcomes of the meeting was Uzbekistan's initiative to organize meetings of the heads of the units responsible for combating cybercrime. The proposal was unanimously approved. This will create greater opportunities for direct communication, experience-sharing and the development of coordinated practical measures against digital threats.

Police lieutenant general Oleg Konovalov, Director of the Bureau for the Coordination of the Fight against Organized Crime and Other Dangerous Types of Crime in the Territories of the CIS Member States:

– The regular meeting of the Council of CIS Interior Ministers was held in a spirit of solidarity. Prior to the meeting, proposals were developed to combat transnational crime, cyber-drug trafficking, and illegal migration, and the draft Interstate Joint Program for 2029–2033 was approved. Gratitude was expressed to the MIA of Uzbekistan for its active participation, and support was given to the initiatives of holding the next Council meeting and the CIS cybercrime units meeting in Uzbekistan in 2027, coinciding with Uzbekistan assuming the CIS chairmanship.

► Tourism safety

THE INVISIBLE HOSTS OF TASHKENT

Every day, thousands of people hurry through the streets of Tashkent to work, attend meetings or simply enjoy a walk. For visitors arriving in the capital for the first time, the streets, addresses, historical monuments and modern attractions can all be unfamiliar. In such situations, even a simple question like "Excuse me, how can I get to this address?" can be important.

Employees of the Tourism Safety Department not only ensure security but also guide tourists and offer assistance. Their responsibility is to create an environment where citizens and foreign visitors feel safe and at ease.

Particular vigilance is required at tourist attractions, crowded public places and streets operating 24/7. Often, no incident occurs. In fact, this is one of the best results of their work. The greatest achievement of a security service is when people can feel safe without having to think about their safety.

Life in Tashkent continues at night as well. Whether it is a holiday or an ordinary day, daytime or nighttime, the officers' service continues without interruption.

The results of their work are not always visible. Sometimes they are reflected in timely directions given to a tourist, a word of gratitude or a sense of peace of mind. Seeing visitors leave Tashkent and Uzbekistan with positive impressions is their greatest reward.

► Developments in the field

WE WILL WORK WITH DETERMINATION IN THE NEW BUILDING

In recent years, special attention has been paid to improving the activities of the internal affairs bodies' security service and transforming it into a modern and professional structure. Innovative approaches, digital technologies and scientific achievements are being introduced into the system, while advanced practices are being applied to ensure the reliable protection of citizens' homes, facilities and property.

As a result of these efforts, the building of the Security Department under the DIA of Oltiariq district was completely renovated and put into operation. The ceremonial event was attended by the leadership of the regional Internal Affairs De-

partment, veterans of the field, representatives of the general public and the department's personnel.

The building, constructed in 1961, underwent reconstruction starting in January this year, with 3.5 billion sums allocated for the project. All necessary conditions have been created for employees, including modern furniture and computer equipment.

"We will serve with even greater strength and enthusiasm in the new conditions," said major Murodjon Ibrohimov, head of the security service.

Speakers at the event expressed confidence that the employees would effectively serve to ensure public safety, protect property and maintain public order in the new building.

► Courage and perseverance

MUZAFFAR'S TRIUMPH

There are people in the world of sport whose achievements are measured not only by medals and podium finishes, but also by their lives, dedication and perseverance. Lieutenant colonel Muzaffarbek Turaboyev is one such young professional. On the tatami, he is a skilled judoka; in his service, he is a dedicated guardian of the peace and security of the people.

In recognition of Muzaffarbek's achievements in both sport and service, he was awarded the special rank of lieutenant colonel ahead of schedule. His discipline, sense of responsibility and patriotism have earned him great respect among his colleagues.

At the 20th Asian Games held in Aichi-Nagoya, Japan, Muzaffarbek Turaboyev won the gold medal in the +100 kg weight

category. In the decisive bout, he defeated Japan's representative Hyoga Ota. With this victory, he became the first judoka in the history of the Asian Games to win championships in two different weight categories: +100 kg and, previously, –100 kg.

For Muzaffarbek, sport and service are two responsibilities that complement each other. Whenever he stands on the podium and the national anthem of Uzbekistan is played, he demonstrates his unwavering loyalty to his country and people.

Today, he serves as an example of courage and determination for young officers. New challenges and important responsibilities lie ahead.

Translated by Munavvar RASHIDOVA, docent.

Qonunchilikdagi yangiliklar

KORRUPSIYAGA QARSHI INSTITUTSIONAL TIZIM KUCHAYADI

Davlatimiz rahbari Shavkat Mirziyoyevning 2025-yil 26-dekabr kuni Oliy Majlis va O'zbekiston xalqiga Murojaatnomasida 2026-yilda mam-lakatimizda korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha «favqulodda holat» tartibi e'lon qilingan edi. 2026-yil 22-iyunda esa «O'zbekiston Respublikasining ayrim qonun hujjatlariga korrupsiyaga qarshi kurashish samaradorligini oshirishga, kor-rupsiyaga oid jinoyatlar uchun javobgarlik muqar-rarligini ta'minlashga qaratilgan qo'shimcha va o'zgartirishlar kiritish to'g'risida»gi Qonun qabul qilindi. Bundan ko'zlangan asosiy maqsad korrup-siyaga qarshi institutsional tizimni kuchaytirish, profilaktika mexanizmlarini joriy etish, jinoiy javobgarlikni oshirish va komplayens tizimini mustahkamlashdan iborat.

Qonunga muvofiq, O'zbekiston Respublikasi Ji-noyat kodeksining 8-bo'limi «Korrupsiyaga oid jinoyat-lar» atamasi bilan to'ldirildi va unga ilk bor 18 ta turdagi jinoiy qilmish (iqtisodiy va mansabdorlik jinoyatlari) kiritildi. Mansab vakolatini suiiste'mol qilish, pora olish, pora berish, pora olish-be-rişda vositachilik qilish, davlat mulkini talon-toroj qilish (o'zlashtirish yoki firibgarlikning og'ir holat-lari) kabi jinoyatlar shular jumlasidandir. Korrupsiya jinoyatlari natijasida olingan daromadlarni legallashti-rish korrupsiyaviy jinoyat sifatida baholanadi. Man-sab mavqeyidan foydalanib sodir etilgan o'zlashtirish va firibgarlik ham korrup-siyaga oid jinoyat sifatida belgilandi.

ligi munosabati bilan javob-garlikdan ozod etilmaydi. Mansab va xizmat mavqeyini suiiste'mol qilib, firibgarlik yoki talon-torojlik sodir et-ganlik uchun 8 yildan 10 yil-gacha ozodlikdan mahrum qilinadi. Javobgarlikni og'ir-lashtiruvchi holatlarda pora olish va berish jinoyatlari uchun esa 20 yilgacha ozod-likdan mahrum etiladi.

Ushbu qonunga muvofiq, O'zbekiston Respublika-sining Ma'muriy javobgar-lik to'g'risidagi kodeksiga ham o'zgartirishlar kiritildi. Jumladan, davlat xaridlari va manfaatlar to'qnashu-vi talablarini buzganlik uchun ma'muriy javob-garlik asoslari kengaytiril-di. Bundan buyon davlat xaridlari tizimida tovar yoki xizmatlarning bosh-lang'ich narxini asossiz

“ Mazkur qonun bilan korrupsiyaga oid jinoyatlar uchun jazo choralari qonunchilik darajasida keskin kuchaytirildi. Endi o'zlashtirish, rastrata qilish yoki firibgarlik orqali korrupsiyaviy jinoyat sodir etgan va yetkazilgan zararni to'liq qoplamagan shaxslarga nisbatan jazodan muddatidan ilgari shartli ravishda ozod qilish tartibi qo'llanilmaydi.

Korrupsiyaga oid og'ir yoki o'ta og'ir jinoyatlarni sodir etganlar javobgarlikka tortish muddati o'tib ketgan-

oshirish davlat mablag'la-rini talon-toroj qilish va korrupsiyaga yo'l ochish deb baholanadi hamda jid-

diy javobgarlikka sabab bo'ladi.

Yangi qonunga asosan, davlat idoralaridagi komp-layens va korrupsiyaga qar-shi ichki nazorat tuzilma-larining vakolatlari hamda vazifalari kengaytirildi. Ular davlat organi va tashkilo-ti tizimida korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha ichki siyosat amalga oshi-rilishi hamda ushbu soha-dagi faoliyat muvofiqlashti-rilishida bevosita ishtirok etadi.

Shuningdek, ularning faoliyatida korrupsiya ho-latlarining oldini olishga qa-ratilgan samarali mexanizm-lar hamda nazorat tizimi joriy etilishini ta'minlaydi. Davlat organi va tashkiloti tizimida qonunga rioya etish, unga nisbatan hurmat ruhini mustahkamlash, korrupsiya-ga nisbatan murosasiz mu-nosabat muhitini yaratish, bu borada aholining ijobiy fikrini shakllantirish cho-ralarini ko'radi. Qolaversa, korrupsiya holatlari hamda ularning oldini olish yuzasi-dan belgilangan tartibda tekshiruvlar o'tkazilishini hamda qat'iy javobgarlik choralari ko'rilishini tashkil etadi.

Komplayens va korrup-siyaga qarshi ichki nazorat tuzilmalariga o'z zimma-siga yuklatilgan vazifalar-ni amalga oshirishi uchun bir qator huquqlar berildi. Jumladan, davlat organi va tashkiloti birinchi rahbar-larining korrupsiyaga oid huquqbuzarliklari alomat-

lari aniqlanganda yoki jinoiy guruh faoliyatiga rahnamo-lik qilayotgan deb hisoblash uchun yetarli asoslar mavjud bo'lganda, ularning komp-layens va korrupsiyaga qar-shi ichki nazorat bo'yicha o'rinbosari yuqori turuvchi komplayens hamda korrup-siyaga qarshi ichki nazorat xizmati bilan kelishgan hol-da tegishli hujjatlar ham-da ma'lumotlarni huquqni muhofaza qiluvchi organlar-ga to'g'ridan-to'g'ri taqdim etish, shuningdek kadrlar masalasi va moliyaviy xara-jatlar bo'yicha boshqaruv qa-rorlarini qabul qilish huquqi-ni vaqtincha to'xtatish yoki tegishli rahbarni yoxud xo-dimni vazifasini bajarishdan vaqtincha chetlatish borasi-da taklif kiritish vakolatiga ega bo'ladi.

“ O'zbekistonda komplayens va korrupsiyaga qar-shi ichki nazorat tuzilmalari xodimlariga maxsus daxlsizlik va xavfsizlik kafolatlari berildi. Bundan ko'zlangan asosiy maqsad ularning o'z tashkilot-laridagi yuqori lavozimli mansabdor shaxslar va birinchi rahbarlarning bosimi yoki ta'qiblaridan qo'rqmasdan, mustaqil va xolis faoliyat yuritishini ta'minlashdir. Muxtasar aytganda, davlat organlari va tashkilotlarining komplayens va korrupsiyaga qarshi ichki nazorat tuzilmalari davlat organi va tashkiloti birinchi rahbarlariga nisbatan ta'sirchan vakolatga ega bo'ldi.

Qonunga ko'ra, korrupsi-yaga oid jinoyatlarni sodir etishda aybdor deb topilgan shaxslarning elektron re-ystri joriy etiladi. Reyestr Korrupsiyaga qarshi ku-rashish agentligi tomonidan Ichki ishlar vazirligi bilan hamkorlikda yuritiladi. IIV

sudning ayblov hukmi qo-nuniy kuchga kirgan paytdan boshlab 3 ish kuni ichida shaxs haqidagi ma'lumot-larni reyestrda kiritadi. Korrupsionerlar haqidagi ma'lumotlar O'zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksida belgilangan sud-langanlik muddati davomida reyestrda saqlanadi. Reye-strga kiritilgan shaxslar uchun bir qator cheklovlar belgilandi.

Xulosa qilib aytganda, mazkur yangiliklar mam-lakatimizda korrupsiyaga qarshi kurashish samara-dorligini oshirishda muhim omil bo'ladi. Shuningdek, Xalqaro korrupsiyaga qarshi boshqaruv tizimi (ISO 37001 standarti) talablarini to'liq bajarishga hamda xalqaro tashkilotlar va investorlar

oldida davlat idorasining nufuzini oshirishga xizmat qiladi.

Sharif QOBILOV,
IIV Akademiyasi
professori,
iste'fodagi polkovnik.

Muqaddas qadamjolar

BESH ASR-LA BO'YLASHGAN MASKAN

XVI asrga oid Toshmachit majmuasi Navoiy viloyati Qiziltepa tumanidagi Vang'ozhi qishlog'ida joylashgan. Vang'ozhi nomi XVI asr oxirida yashagan tarixchi Badriddin Kashmiriy o'z asarida Vang'ozini Buxorodan Nur tog'lari tomon yo'nalgan yo'l bo'yidagi aholi manzili sifatida tilga olgan. Tadqiqotchilar bu qishloqning Buyuk Ipak yo'li bilan bog'liq tarixiy hududda joylashganini qayd etadi.

Tarixiy manbalarda Vang'ozida avval ham masjid bo'lgani, vaqt o'tishi bilan u eskirib, vayronaga aylangani yozilgan. Badriddin Kashmiriyning «Ravzat ar-Rizvon va haqiqat al-g'ilmon» asarida keltirilgan ma'lumotlarga ko'ra, Xo'ja Sa'd Jo'yboriy eski masjid o'rniga pishiq g'ishtdan yangi masjid, uning yoniga esa baland minora bunyod ettirgan.

Qurilish ishlari XVI asrning 80-yillarida amalga oshirilgan. Ilmiy tadqiqotlarda masjid va minoraning 1585–1586-yillarda bunyod etilgani haqida ma'lumotlar keltiriladi. Ayrim tarixiy tadqiqotlarda esa minora XVIII asrga mansub deb hisoblangan. Majmua tarkibida madrasa va hammom, shuningdek,

qadimiy qabriston mavjud bo'lgan. Ayrim tarixiy manbalarda Vang'ozhi muhim tasavvuf markazlaridan biri bo'lgan deyiladi.

Masjidda bunday nom berilgani ham bejiz emas. O'sha davrda Buxoro vohasining turli hududlarida pishiq g'ishtdan ustun-gumbazli mahobatli masjidlar qurilgan. Ana shu turdagi masjidlar «Toshmachit» deb atalgan. Vang'ozidagi Toshmachit ham pishiq g'ishtdan ko'p ustunli va

nora. Uning balandligi 24 metr, asos qismi aylanasi esa 3,8 metr. Poydevori toshdan terilgan. Minora olti qatorli bo'rtma g'ishtin belbog' bilan bezatilgan, yuqori qismida esa sakkiz ravoqli panjarasimon qafas mavjud. Tadqiqotchilar uni XVI asrda saqlanib qolgan shu turdagi minoralar orasida eng balandlaridan biri sifatida baholaydi. Qizig'i, obidaning me'moriy yechimi Vobkent minorasi bilan o'xshashlikka ega.

Binoning ichki qismi ustun va gumbazlarga bo'lingan. Katta gumbazning baland poygumbazidagi tuynuklar orqali xonaning ichiga yorug'lik tushgan. Bu tuynuklarga ganch panjaralar o'rnatilgan. Eshiklar o'yma bezaklar bilan, mehrob esa naqshlar bilan bezatilgan.

Asrlar davomida majmuadagi ayrim binolar vayron bo'lgan, ba'zilar esa qayta qurilgan. Mustaqillik yillarida Toshmachitni asrab qolish va qayta tiklash ishlariga alohida e'tibor qaratildi. 2002-yilda olib borilgan ta'mirlash-tiklash ishlari natijasida majmua obod holatga keltirilgan.

U nafaqat tarixiy obida, balki Vang'ozhi zaminida kechgan ma'naviy hayot, yuksak me'morlik san'ati va asrlar xotirasini o'zida aks ettirib turgan yodgorlik sifatida qadrlanadi.

Mahliyo XOLOVA tayyorladi.

Giyohvandlik — umr zavoli

«GASHISH» ZANJIRI UZILDI

Toshkent viloyati IIBB Xavfsiz turizmni ta'minlash boshqarmasi xodimlari tomonidan respublika hududida jamiyat osoyishtaligini asrash va yosh avlod kelajagiga tahdid solayotgan asr vabosining tarqalishiga chek qo'yish borasida navbatdagi yirik tezkor-qidiruv tadbiri amalga oshirildi. Kundalik xizmat vazifalarini bajarish jarayonida soha xodimlarining e'tiborini yo'lda shubhali va notabiiy harakatlar sodir etgan, yuqori tezlikda harakatlanib kelayotgan oq rangli «Cobalt» rusumli avtomashina tortdi.

Mazkur transport vositasi haydovchisining o'zini g'alati tutishi xodimlarning gumonini yanada kuchaytirdi. Kuzatuv davomida ular qonunchilikda belgilangan tartibda avtomashinani to'xtatish haqida qonuniy talab qo'yishdi. Ammo haydovchi buyruqqa bo'ysunishdan bosh tortib, transport vositasining tezligini yanada oshirib, harakatni xavfli tarzda davom ettirib, hodisa joyidan qochib ketishga urindi. Xodimlarning yuqori darajadagi hushyorligi, taktik jihatdan to'g'ri harakat qilgani hamda o'z vaqtida, tezkorlik bilan ko'rilgan qat'iy chora-tadbirlar natijasida qoidabuzar haydovchining yo'li to'sildi. U uzoqqa keta olmay, xavfsiz tarzda to'xtatildi.

Shundan so'ng voqea joyida qo'lga olingan haydovchining shaxsini aniqlash bo'yicha birlamchi tekshiruvlar o'tkazildi. Qonunchilik

talablariga qat'iy rioya qilgan holda, jarayonning shaffofligini ta'minlash maqsadida hodisa joyiga xolislar taklif etildi va ularning bevosita ishtirokida avtomashinaning saloni hamda yukxonasi batafsil ko'zdan kechirildi. Tezkor guruh tomonidan o'tkazilgan tekshiruvlar davomida avtomashinaning yukxonasidan xodimlarning shubhalari to'liq asosli ekanligini isbotlovchi ashyolar topildi. Maxsus plastik va yelim idishlar hamda ko'p qavatli polietilen paketlarga mahkam o'ralgan, tashishga qulay bo'lishi uchun ataylab dumaloq shaklga keltirilgan yirik hajmdagi jigarrang tusli, o'ziga xos o'tkir hidli moddalar borligi aniqlandi.

Zahri qotil o'rnatilgan tartibda hujjatlashtirilib, keyingi tergov harakatlari uchun ashyoviy dalil sifatida qonuniy ravishda musodara qilib

olindi. Tezkor guruh faqatgina avtomashina ichidan topilgan va olingan moddalar bilan cheklanib qolmasdan, ushbu jinoyat zanjirining boshqa bo'g'inlarini, uning asl tashkilotchilarini va jamiyatga tahdid solayotgan yashirin tarmoqni butunlay fosh etish maqsadida surishtiruv ishlarini izchil davom ettirdi.

Qonunda belgilangan vakolatlar doirasida qo'lga olingan fuqaroning yonida bo'lgan uyali aloqa vositasi va undagi raqamli ma'lumotlar texnik ko'zdan kechirildi. Raqamli kriminalistika usullari qo'llanilganda, zamonaviy axborot texnologiyalaridan jinoiy maqsadlarda unumli foydalanib kelingani fosh etildi. Shuningdek, noma'lum shaxs tomonidan yuborilgan va giyohvandlik moddalarining navbatdagi yirik qismi yashirib qo'yilgan maxfiy joyning raqamli koordinatalari, ya'ni lokatsiya ma'lumotlari aniqlandi. Ushbu kutilmagan va o'ta muhim yangi tezkor ma'lumot asosida ishchi guruh tomonidan zudlik bilan kengaytirilgan reja tuzilib, ko'rsatilgan yangi manzil bo'yicha qo'shimcha qidiruv va tekshiruv tadbirlari tashkil etildi.

Ichki ishlar organlari xodimlari tomonidan Bo'stonliq tumanining «Qapal» mahallasi hududida olib borilgan keng qamrovli, tun-u kun

davom etgan qidiruv va maxsus tezkor tadbirlar davomida mahalla chetidagi yashirin nuqtadan jinoyatchilar tili bilan aytganda «zakladka» usulida berkitilgan «gashish» topildi.

Bu yerdagi maxfiy joydan umumiy og'irligi 1 kilogramm 40 gramm bo'lgan, xuddi avvalgidek qadoqlangan «gashish» giyohvandlik moddasi ajratib olindi va qonuniy tartibda musodara qilindi. Shu tariqa, ichki ishlar organlari xodimlarining yuqori professionalligi, o'zaro mustahkam muvofiqlashtirilgan harakatlari va mahorat bilan olib borilgan tezkor tadbirlari samarasida Farg'ona vodiysiga, iste'molchilar va qora bozor uchun olib ketilayotgan, jami og'irligi 5 kilogrammdan ortiq bo'lgan yirik miqdordagi moddaning noqonuniy muomalaga chiqarilishining, yuzlab yoshlarning hayotini zaharlashining oldi olindi.

Ushbu fosh etilgan jinoiy holatning ijtimoiy xavflilik darajasi va musodara qilingan moddalarning hajmi hisobga olinib, O'zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksining tegishli moddasi bilan jinoyat ishi qo'zg'atildi.

Abror POYONOV,
katta mutaxassis-muxbir,
katta serjant.

Toshkent viloyati.

YOMONLIK HAM YUQADIMI?

Nodar Dumbadzening «Ko'ppak» hikoyasini o'qidim. Balki sizda ham shundaydir, bir necha kun o'qigan asarim ta'sirida yuraman.

Ish qilsam ham, bolalarimni sayrga olib chiqsam ham, hatto uxlashga yotsam ham uzun junlari loyga belangan, qop-qora, ozg'in ko'ppak xayolimdan ketmadi. Bufetchi bir qozon qaynoq suvni shunchaki itning ustiga sepib yuborgani ko'z oldimga keladi, o'zim kuyib qolgandek bezovta bo'lamen. Bufetchidan nafratlanib ketganimdan uni dunyodagi eng xunuk odam sifatida tasavvur qilaman: xo'ppa semiz, pakana, baqbaqalari osilgan, ko'k ko'zlari chaqchaygan, burni kartoshkadek, cho'tir qizil yuzli ta'viya. Semizligidan qadami og'ir, pishillab nafas olishi yigirma qadam naridan ham bemalol eshitaladi...

KO'NGLIMDA GUL O'STIRGAN YAXSHILIK

Xo'ppa semiz bufetchi, qaynoq suv, Spiridon ota, qishloqdagi barcha itlar bir kunda otib tashlanishi, tobut va unga old oyoqlarini suyagancha boboning yuziga termilib g'ingshigan ko'ppak...

Chalg'ish uchun telefonimni olaman. Yangi asar o'qimasam yoki biror yaxshi film ko'rmasam, hikoyadagi voqealar kino tasmasidek ko'z oldimda aylanaveradi.

Ijtimoiy tarmoqlar inson ongini o'qirmikan, degan antiqa fikrga kelaman ba'zan. Bo'lmasa, «Xo'ppa semiz bufetchini unut!» degandek bir nechta turk ayoli 7 qavatli uy tomda qolib ketgan mushukni qutqarib olgani videosini chiqararmidi?!

Lavhani qayta-qayta tomosha qildim: ayollar deraza va tom o'rtasiga dazmol stolidan ko'prik yasab, yuqorida ikki kun qolib ketgan kulrang mushukni tushirib olishadi. «Ko'prik»ni ushlab turgan ayol ro'paradagi ko'pqavatli uylar derazalaridan xavotir bilan kuzatib turgan qo'shnilariga «Hammasi joyida, mushukni oldik» degach 5-6 chog'li ayollar yengil tortib, baravariga «O-o-h-h» deb yuborishadi.

Qanday chiroyli tasvir. Mana mehr, mana odamiylik. Mana insonga yarashgani. Boshqalarni bilmadim-u, shunday lavhalarni ko'rsam, ko'nglimda mitti-mitti oppoq gulchalar atrofida kapalakchalar uchayotganini his qilaman...

BUVIM TO'QIGAN HIKOYA VA BUGUNGI HAQIQAT

Buvimning bir nechta mushugi bor edi. Men esa mushuk emas, itlarni yoqtirardim. Mushuk oyog'im ostiga kelib «xrr-xrr» qilib suykalishi yoqmas, «Ket, boshqaning oldiga bor», deb urishib berardim. Shunda buvim rahmatli «Jonivorlarni xafa qilma, ular ozor bergan odamlarni qarg'aydi», deb, shunga taalluqli hikoyalar so'zlab bergandi. Ana shular hali-hali esimda.

Vahshiylik aks etgan bir video Instagram tarmog'ida keng tarqaldi, balki ko'zingiz tushgandir. Unda go'yo bir vaqtlar buvim so'zlab bergan hikoyaning o'zginasi tasvir-

langandek. Farqi shundaki, o'sha hikoya qahramonlari aqli kirib-kirmagan, yaxshilik va yomonlik haqida ko'pam tushunchaga ega bo'lmagan yosh bolalar edi. Tarmoqdagi «qahramon» esa kuchi tog'ni talqon qilishga yetadigan «Alpomish», yo'g'e, Alpomish xafa bo'lmasin, o'sha dostonidagi Suxayl kampirning o'g'li «Dev».

O'zi katta-yu, miyasi mittiligicha qolgan bu «Dev» mushukni xaltaga soldi-yu, gir aylantirib yerga chunonam qattiq urdiki... Ko'rib, yuragim orqaga tortib ketdi. Nahotki?! Nahotki, shuyam odam, shuyam inson?!

Shuni ham ona tuqqanmi?! Nahotki, shu ham mening yurtdoshim bo'lsa, deb qoldim.

Hali o'zimga kelmay turib, «g'olib chiqqan» o'sha «Dev» tirjaygancha, go'yo eng katta dushman – uch boshli yovuz ajdahoni yer tishlatgandek mag'rurlanib, «Bu 34 tadan to'rtinchisi edi. Tomosha qilib turamiz, hali yana 30 tasi oldinda», dedi.

Yuragim qafasdagi qushdek potir-lab qoldi. Yana o'ttizta mushuk, o'ttizta jonivor, o'ttizta jon...

Buvimning hikoyasidagi mushuk-vachchalar ustiga katta tosh tashlab o'ldirgan bolalardan Ona mushuk qanday qasos olgani esimga tushdi. Biz, nabiralari jonivorlarga ozor bermasligimiz uchun buvim to'qigan hikoyadagi Ona mushuk tirilib kelishini shu lahzada juda-juda istadim. Tirilib kelsa-yu, videodagi nusxadan – o'zi so'loqmonday bo'laturib miyasi rivojlanmay qolgan mana bu «Dev»dan qasos olsa...

Bir ko'nglim, tun bo'lganiga qaramay, tegishli tashkilotlarga xabar berish kerakligini aytardi. Shunday

ham qilardim, lekin tasvir ostida u e'lon qilingan vaqtga qarab, biroz tinchlandim. Video tarmoqqa ikki kun oldin joylangan ekan. Demak, bu «Dev» allaqachon topilgan va cheksiz mashhurlik keltirgan kontenti uchun allaqachon qonun oldida javob beryapti. O'z xulosamdan taskin topdim: xayriyat-e!

ILLAT HAM YUQAR EKAN!

Omad ham, omadsizlik ham yuqumli ekanini bilamiz.

Ammo shu paytga qadar yomonlikning ham

shunday xususiyati bor-yo'qligi

haqida o'ylab

ko'rmasam ekan-

man. Navbatdagi

video sabab endi bu

to'g'rida bosh qotirib

o'tirishimga ehtiyoj qolmadi.

Yomonlik ham yuqumli kasalliklar-

dan biri ekan, nuqta!

Bo'lmasa, hali xaltadagi

mushukning ahvolini o'ylab o'zimiz-

ga kelolmay turgan bir paytda

«Bunisiga nima deysizlar endi?» deb boshqa bir yurt-

doshimiz jahlimizni chiqarib

yuborarmidi?!

Xaltani ko'tarib urish nimasi, haqiqiy vahshiylik mana bunaqa bo'ladi,

degandek kuppa-kunduzi yosh-u qari, ayniqsa, bolalar

ko'zi o'ngida mashinasining orqasiga itni bog'lab sudra-

gan «yulduz»ning videosi «yomonlikning yuqumlilik

xususiyati» borasida izlanish

shart emasligini isbotlab berdi.

O'zingiz ayting, axir ikki kun ichi-

da jonivorlarga nisbatan ketma-ket

sodir bo'layotgan bunday vahshiy-

liklar yomonlik yuqumli, deya xu-

losa chiqarishga yetarli asos bo'la

olmaydimi?!

OTA BO'RI VA BOLASI HAQIDA ERTAK

Bolaligimda bobo-buvim, onam

turli ertaklar aytib berardi. Lekin

dadamning ertaklari boshqalarni-

kidan farq qilardi. Ularda qahra-

monlar faqat o'rmondagi hayvonlar

bo'lardi. Qizlarga malika, shahzoda,

chiroyli ko'ylaklar, hashamatli qasr-

lari bor ertaklar yoqqani uchun

«Dada, boshqachasini aytib bering»,

deb xarxasha qilganlarim esim-

da. Lekin bugun o'ylab qarasam,

dadamning ertaklari eng ko'p xoti-

ramda qolgan ekan. Mana, shular-

dan biri:

Bir kuni Ota bo'ri bolasi bilan

o'rmonda yurganida uzoqdan

ovchilarni ko'rishadi. Bo'rivachcha:

«Ota, o'rmon bizning hududimiz.

Nega odamlar qo'rqmay makonimiz-

ga kelyapti? Ularni haydab yubor-maymizmi?» deb so'raydi.

Otasi bosiqlik bilan: «Yo'q, bolam, ulardan uzoqroq yurgan ma'qul», deb javob beradi. Lekin Bo'rivachchani bu qisqa javob qoniqtirmaydi. Shunda Ota bo'ri: «To'g'ri, biz yovvoyi hayvonmiz. O'rmon xo'jayinimiz. Odamlar bizdan qo'rqadi, vahshiy deb ataydi. Lekin bizdan ham vahshiyroq odamlar bor. Biz qorni-miz ochganida ov qilamiz. Ular esa shunchaki, sababsiz, ermak uchun ham jonivorlarni o'ldirishi mumkin. Biz tabiat qonuni bilan ya-shaymiz, inson esa ba'zan vij-doniga qar-shi chiqadi. Shunday ekan, bolam, haqiqiy vahshiylik tirnoq yoki tishda emas, qalbda bo'ladi», deydi.

Hayvonlarga nisbatan har qanday shafqatsizligimiz nafaqat tabiatga, balki ming yillardan buyon asrab kelinayotgan insoniy qadriyatlarga ham zarba beradi.

SABAB NIMA BO'LSA HAM...

Bola bo'lganman, ertak ma'no-siga ko'p ham tushunmaganman. Ichimda bo'rilariga «Insonlar yaxshi, vahshiy emas!» deb tushuntirib qo'yishni juda istaganman. Lekin ulg'ayib bildim va guvoh bo'ldimki, Ota bo'ri tamomila haq ekan.

Ba'zi odamlar nega bu qadar vahshiylashib ketayotgani haqida ko'p o'yladim – balki buning sababi bolaligi qiyin o'tganimikan, e'tiborsizlik yoki moliyaviy qiyinchilikmi-kan?! Umuman, qandaydir sabab bo'lsa ham, jonivorlarga nima aloqasi bor? Nega izlanib, o'z ustida ishlab, o'qib-o'rganib o'sha muam-molarini hal etish o'rniga kuchini jonzotlarni azoblashga sarflayapti? Bunda biron mantiq bormi?! Hech bir qiyinchilik bironi, boshqa tirik jonni azoblashga, o'ldirishga sabab bo'la olmaydi. Bo'lmasligi ham kerak! Tamom!

VIJDONNI UYG'OTAYLIK!

Hayvonlarga nisbatan har qanday shafqatsizligimiz nafaqat tabiatga, balki ming yillardan buyon asrab kelinayotgan insoniy qadriyatlarga ham zarba beradi.

Ba'zilar uchun bu shunchaki bir it, mushuk yoki mashhurlik orzusidagi bir «balogir»ning oddiy videosi bo'lishi mumkin. Ammo jamiyatning ma'naviy qiyofasi ham ana shunday «mayda» voqealarda namoyon bo'ladi. Chunki jonivorga rahmi kelmagan kishi ertaga inson hayotiga ham be-farq qarashi hech gap emas.

Vahshiylikni o'rmondan, bo'ridan yoki yirtqich hayvonlardan izlaymiz. Biroq haqiqiy vahshiylik, mehrsizlik odatga aylangan, vijdon butunlay uyquga ketgan qalbda yashaydi.

Dildora BOZOROVA

Poytaxt ko'rk

MARKAZIY OSIYODA ENG BALANDI

Eski teleminora haqida

Bolaligimizdan «Navoiy ko'chasi, 69-uy», degan manzil qulog'imizga singib ketgan. Bu so'zlarni televizor orqali ko'p eshitganmiz. Aynan o'sha yerda, ya'ni «Paxtakor» va Alisher Navoiy nomli metro bekatlari yaqinida, shundoqqina «Tashkent City» majmuasi biqinida televideniye binosi joylashgan. Uni 186 metrlik efirga uzatish qurilmasi — teleminoradan oson topish mumkin.

Teleminoraning qurilish ishlari 1954-yilda boshlanib, ikki yil davomida bitkazilgan. Bundan roppa-rosa 70 yil oldin – 1956-yil 5-noyabr kuni ilk faoliyatini boshlagan. Ya'ni, mamlakatimizda birinchi marta televizion dasturlar efirga uzatilgan. U Markaziy Osiyodagi ilk telemarkaz edi.

Ma'lumotlarda qayd etilishicha, XX asr mo'jizasi yoki buyuk ma'rifat qo'rg'onining tantanali ochilish marosimida respublikaning birinchi rahbari Sharof Rashidov va O'zbekiston Markazqo'mining birinchi kotibi Nuriddin Muhiddinov ishtirok etishgan. Toshkent televideniyesi ijodiy ishlar bo'yicha ilk direktori Mirsolih Mira'zamov, telemarkaz rahbari etib Marziya Abdullayeva tayinlangan. Ko'rsatuvlarning ilk rejissyori Bobo Xo'jayev, birinchi

tasvirchi Po'lat Rasulov, dastlabki diktir Iqbol Olimjonova bo'lgan.

Televideniye, shubhasiz, insoniyat hayotidagi buyuk kashfiyot bo'ldi. U XX asr odamlarining turmush tarzini o'zgartirdi, ma'naviy-ma'rifiy hayotida tub burilish yasadi. Turmushning bir maromdagi, zerikarli manzaralari o'rni endi insonlarga ma'naviy ozuqa, estetik zavq, rangin kayfiyat beradigan san'at asarlari, ijtimoiy hayot nafasini beruvchi yangiliklar namoyishi egalladi. O'zbek xonadonlarida dunyoda birinchi bo'lib ekran ichida harakatlanayotgan olam, tiriklik aks etgan mo'jiza tug'ildi. U xonadonlarga iznsiz kirib, to'ppa-to'g'ri xonaning to'ridan joy oldi. Oila a'zolarini bir dasturxon atrofiga jam qildi.

Ta'kidlash joizki, ushbu teleminora 1966-yil 26-aprelda Toshkentda yuz bergan kuchli zilzilaga ham bardosh bergan va jiddiy zarar ko'rmagan. Bu uning muhandislik jihatdan puxta loyihalashtirilganini ko'rsatadi.

1985-yilda Yunusobod tumanida yangi teleminora ishga tushirilgach, televizion dasturlari efirga uzatishning asosiy qismi yangi minoraga ko'chirildi. Eski minora esa radioaloqa uzatish, ayrim aloqa tizimlari, turli tashkilotlarning antenalarini, 2017-yildan boshlab yong'inlarni kuzatish kameralarini joylashtirish kabi vazifalarni bajarmoqda. 2016-yilda unga dekorativ

tungi yoritish tizimi o'rnatilgan.

Shunday qilib, eski teleminora qariyb 70 yildan beri Toshkent osmonining bir qismi bo'lib kelmoqda. U O'zbekistondagi birinchi televizion uzatish inshooti hisoblanadi. Bugungi kunda ham texnik aloqa obyektlaridan biri sifatida xizmat qilmoqda.

Yangi teleminoraning bunyod bo'lishi

Davr o'zgarishi bilan bu sohadagi rivojlanish bosqichlari ham o'sib bordi. Endilikda Toshkent teleminorasi 375 metrli mutlaqo yangi inshoot sifatida gavdalandi. Bu binoning qurilishi 1978-yildan boshlanib, 6 yil davomida qurib bitkazildi. 1985-yilning 15-yanvarida ishga tushirildi. Uning asosiy vazifasi tele va radiouzatuvdir. Shuningdek, u turli idoralar, vazirliklar, shuningdek, tijorat tashkilotlari va O'zbekiston Gidrometeorologiya markazidagi stansiyaning teleko'rsatuvlari, radioeshittirish va aloqa xizmatlarini bajaradi.

Loyiha dastlab Iroq davlati uchun tayyorlangan bo'lsa-da, keyinchalik Toshkent shahrida qurishga qaror qilingan. Inshoot 9 ballik zilzilaga bardosh bera oladi. U Butunjahon buyuk minoralar federatsiyasiga kiritilgan va dunyodagi 200 dan ortiq eng baland minoralar orasida 11–12-o'rinlarni egallaydi. Bugungi kunda ham u Marka-

ziy Osiyoning shu xildagi yagona va eng baland binosi hisoblanadi. MDH davlatlari teleminoralari ichida esa Ostankinodan keyingi ikkinchi o'rinda turadi.

Uzoqdan qaraganda har biri 93 metrlik konus shaklidagi chiroyli uch oyoqli ustundan boshlanib, tepa qismigacha aylana shaklda balandlikka qarab qurilgan mazkur inshoot poydevorining balandligi 11 metrni tashkil qiladi. Dengiz sathidan balandligi 480 metr. Umumiy vazni 6000 tonnadan ziyod. Ma'lumotlarga ko'ra, minora foyesi usta A. Burxabayev tomonidan Florensiya va Rim uslublarida devoriy terma naqshlar bilan bezatilgan. Teleminoraning noyob loyihasini N. Terziyev-Sarukov, D. Semashko kabi me'morlar hamda muhandislar Ye. Morozov va M. Musheyevlar bajarishgan. Foyeda, shuningdek, Dunyoning baland minoralari uyushmasi safidan o'rin olgan barcha minoralar maketlari ham bor.

Toshkent teleminorasi poytaxtning ramziy obidalaridan sanaladi. Uni shaharning istalgan nuqtasidan ko'rish mumkin. Ushbu ajoyib me'moriy yechimga ega bo'lgan inshootga tashrif buyuruvchi mehmonlar uchun soniyasiga 100 metr balandlikka eltib qo'yuvchi «Schindler» kompaniyasining uchta tezyurari lifti xizmat ko'rsatadi. Undan ham teparoqda, 110 metr balandlikda esa «Koinot» restoranining «Moviy» va «Alvon» zallari mavjud. Bir vaqtning o'zida 120 nafar mehmonni o'z ichiga oladi. Bu yerda milliy va yevropa taomlari tayyorlanadi, jonli ijroda musiqa yangrab turadi. Restoranlarning aylanadigan pol platformasi uning o'ziga xosligidir. Stol atrofiga o'tirgan mehmonlar ham taomlanib, ham shahar manzarasini 360 daraja aylangan holda tomosha qilishadi. Teleminoraga o'rnatilgan illyuminatsion yoritish chiroqlari esa poytaxtimizning tungi ko'rinishiga yanada ko'rk qo'shadi.

Bugungi kunda teleminorada zamonaviy, yuqori sifatli, dunyodagi eng ilg'or raqamli teleuzatgichlar komplekslari o'rnatilgan va faoliyat ko'rsatib kelmoqda. Shu bilan birga, inshootning turizm salohiyatini yanada oshirishga qaratilgan faol ishlar izchil davom etayotir.

Faoliyat boshlaganiga 40 yildan ortiq vaqt o'tganiga qaramay, ushbu teleminora poytaxtimizning iftixor timoli sifatida doimo sayyohlarni o'ziga chorlab kelmoqda.

G'ofur JABIYEV,
jurnalist.

Iqbol Olimjonova

www.youtube.com/@Postda_IIV

www.postda.uz

t.me/postdarasmiy

www.instagram.com/postda.uz

Sport

MUZAFFARNING MUZAFFARIYATI

Sport olamida shunday shaxslar bo'ladiki, ularning erishgan yutuqlari faqatgina medallar soni yoki shohsupadagi o'rinlar bilan o'lchanmaydi. Ular o'z hayoti, tanlagan yo'li va fidoyiligi bilan butun bir avlodga o'rnak bo'la oladilar. Bugun o'zbek sportining haqiqiy timsoliga, tatamida yengilmas alp qomat polvonga aylangan Muzaffarbek To'raboyev ana shunday qahramonlardan biridir.

MUZAFFARBEK TO'RABOYEV
G'oliblik yurishi

MUSOBAQA	YIL	MANZIL	VAZN	NATIJA
Jahon chempionati	2022	Toshkent	-100 kg	Eng yosh o'zbek dzyudochisi - 22 yosh
Osiyo o'yinlari	2022	Xuangjou	-100 kg	Oltin Medal
Olimpiya o'yinlari	2024	Parij	-100 kg	Bronza Medal
Osiyo chempionati	2024	Gonkong	-100 kg	Oltin Medal
Osiyo o'yinlari	2026	Aichi-Nagoya	+100 kg	Oltin Medal

Ko'pchilik uni faqat sportchi sifatida bilsa-da, Muzaffarbek el-yurt osoyishtaligi yo'lida ham xizmat qilayotgan osoyishtalik posbonidir. Polvonimiz o'z intizomi, mas'uliyati va yuksak vatanparvarligi bilan hamkasblari o'rtasida alohida hurmat qozongan. Uning sportdagi va xizmat-

dagi ulkan yutuqlari inobatga olinib, muddatidan oldin «katta leytenant» maxsus unvoni berilgan. Muzaffarbekning yelkasidagi yulduzlar nafaqat harbiy unvon, balki xalq tinchligini asrash, qonun ustuvorligini ta'minlash yo'lidagi yuksak ishonch ramzidir. Zero, tatamida raqibini mardlarcha mag'lub etadigan polvon, hayotda ham el-yurt xizmatiga doimo shay turadi.

Yaponiyaning Aichi-Nagoya shahrida bo'lib o'tgan XX yozgi Osiyo o'yinlarida katta leytenant Muzaffarbek To'raboyev jahon sporti tarixini qayta yozdi. Dzyudo vatanida, mezonlarning eng kuchli polvoni Xyoga Otani murosasiz bahsda mag'lub etib, oltin medalni qo'lga kiritdi.

Bu g'alaba Muzaffarbekni Osiyo o'yinlari tarixida ikki xil vazn toifasida chempion bo'lgan ilk dzyudochiga aylantirdi (+100 kg va avvalgi safar -100 kg vaznda). Butun dunyo sport jamoatchiligi o'zbek ichki ishlar organi xodimining bu matonatiga tan berdi va uni olqishladi.

Xizmat kiyimidagi ofitserik mas'uliyati va tatamidagi sportchilik shijoati Muzaffarbekning qalbida uyg'unlashib ketgan. U har gal shohsupaga ko'tarilganda, davlatimiz madhiyasi yangrayotgan paytda yurtiga, Prezidentiga va xalqiga bo'lgan cheksiz sadoqatini namoyish etadi. Qasamyodiga ham, sportdagi maqsadlariga ham sodiq qolgan bu alpkelbat o'g'lon bugun ichki ishlar tizimidagi minglab yosh xodimlar uchun haqiqiy ibrat maktabidir.

Oldinda Muzaffarbekni yangi marralar va xizmat vazifalari kutmoqda. Ishonamizki, Toshkent viloyati IIBB TVBSO xodimi, katta leytenant Muzaffarbek To'raboyev bundan keyin ham yurtimiz osoyishtaligini qo'riqlashda va Vatanimiz bayrog'ini jahon arenalarida baland ko'tarishda davom etadi. Xizmatigiz va zafarlaringiz bardavom bo'lsin, o'zbekning botir o'g'loni!

Salomatlik

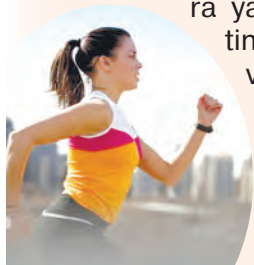
HARAKAT MIYANI FAOLLASHTIRADI

Yugurish, yurish, mashq qilish chog'ida inson miyasida ijobiy o'zgarishlar yuz beradi. Faol harakatlar natijasida yangi neyronlar ko'payishi va ular orasidagi aloqa yaxshilanishiga xizmat qiladigan modda ishlab chiqilishi jadallashadi. Natijada xotira yaxshilanadi, asab tinchlanadi, xavotir va sarosimada bo'lgan odam ruhan yengillashadi. Shuningdek, qon aylanishi yaxshilanishi hisobiga diqqatni jamlash va ijodkorlik kuchayadi.

• Kuniga hech bo'lmasa 10-20 daqiqa faol harakatda bo'ling, hatto oddiy sayr ham miyani quvvatlaydi.

• Bajariladigan vazifalarni xayolda rejalashtirish chog'ida toza havoda yurish foydali, bu fikr-mulohaza teran bo'lishiga yordam beradi.

Jismoniy faollik – salomatlik garovi va sog'lom turmush tarzi asosidir.

TEZ OVQATLANISHNING ZARARI

Ko'pchilikda ovqatni shoshib yeyishi yoki to'liq chaynamasdan yutish odat tusiga kirgan. Bu holat sog'liqqa jiddiy zarar yetkazadi.

Yegulikni tez iste'mol qilganda, bosh miyaga to'yanlik haqidagi signal kech yetib boradi va bu me'yordan ortiq tamaddi qilishga sabab bo'ladi. Oqibatda ovqat hazm qilish jarayoni buziladi,

oshqozon va ichaklar yirik bo'laklarni parchalash hamda o'zlashtirishga qiynaladi, tanada og'irlik hissi paydo bo'ladi, qorin dam bo'lishi kuzatiladi. Har bir luqmani kamida 15-20 marta chaynashga odatlaning, shunda organizm to'yinishi yaxshilanadi va ovqatdan lazzatlanish hissi paydo bo'ladi.

CHOYNI KECHIKTIRMAY ICHING

Dasturxonimizning doimiy hamrohi bo'lgan choy bir necha soatdan so'ng eng xavfli ichimlikka aylanadi, uning ta'mi va sifati yomonlashadi. Gap shundaki, turib qolgan choyda bakteriya va mikroorganizmlar to'plana boshlaydi. Chunki eski choy ularning ko'payishi uchun qulay joydir. Bundan tashqari, uzoq vaqtdan so'ng choyning yuzasida oqish qobiq yoki parda ko'rinishida azotli birikmalar paydo bo'ladi.

Choy qancha ko'p tursa, shuncha oksidlanadi, tarkibidagi vitamin va antioksidantlar yo'qolib, tanin moddasi ortib ketadi. Natijada taom hazmi yomonlashib, qorin og'rig'i, ko'ngil aynishi, ich ketishi kuzatilishi mumkin. Shuningdek, tanin qonga temir moddasi so'rinishini qiyinlashtiradi, bu esa kamqonlikka moyil odamlar uchun o'ta xavfli.

QAHVA FOYDASI VA TISH HIMOYASI

Qahva tarkibida ko'plab antioksidantlar mavjud. Shu bois u og'iz bo'shlig'idagi yallig'lanish jarayonlarini bartaraf etadi. Shuningdek, qahva metabolizmni yaxshilaydi, yurakni himoya qiladi, ruhiy tushkunlik holatidan chiqishda yordam beradi, saraton hamda qand kasalligi yuzaga kelishi xavfini kamaytiradi, xotirani mustahkamlaydi. Uni belgilangan me'yorni oshirmagan holda har kuni ichish mumkin. Tishlar sog'lom bo'lishi uchun esa qahva ichayotganda quyidagi qoidalarga amal qilish kifoya:

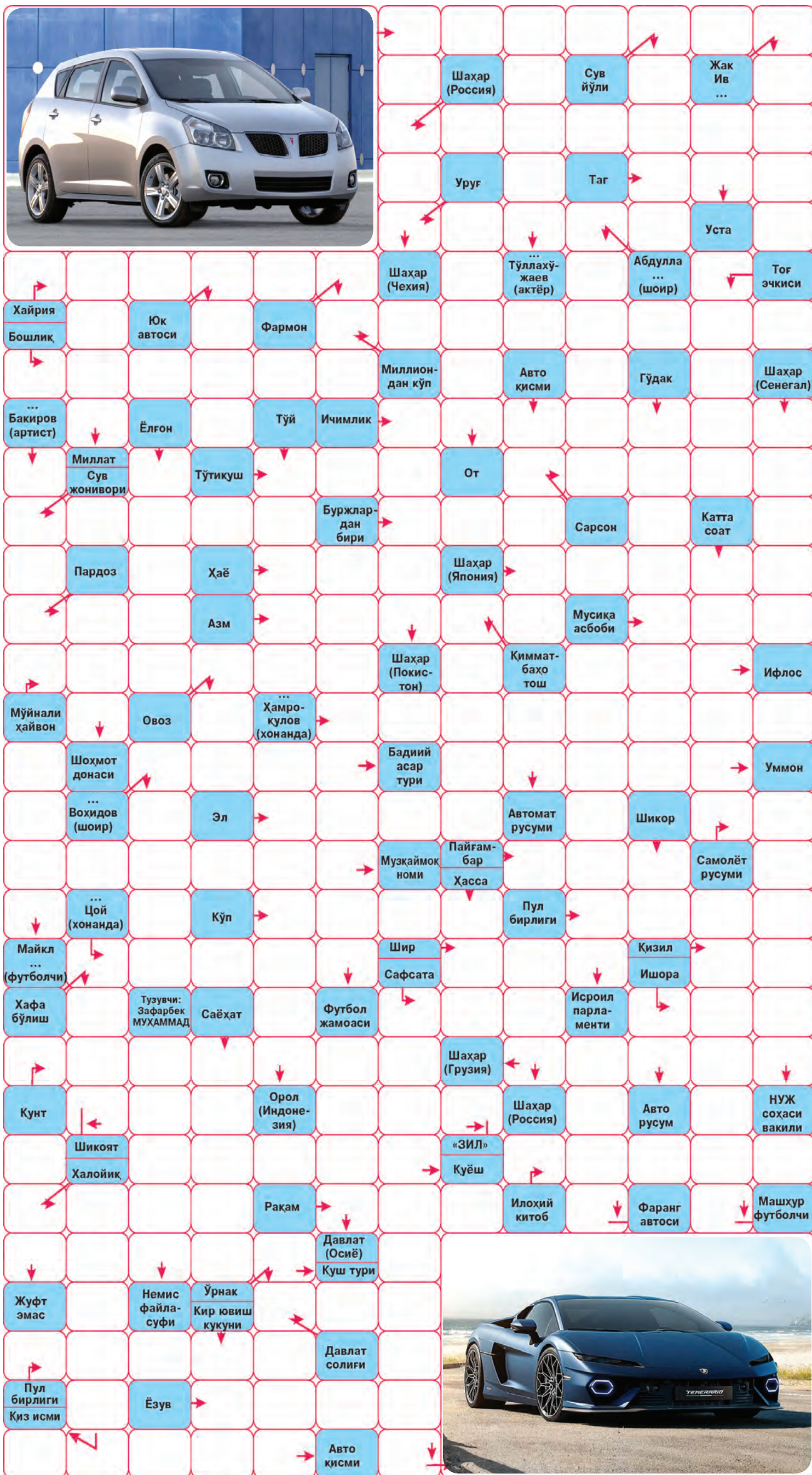
* Qahvani imkon qadar shakarsiz iching. Chunki bakteriyalar aynan uni yaxshi ko'radi va shu sababdan tishlarning sarg'ayishi yuzaga keladi.

* Bu ichimlikka sut qo'shib iste'mol qilish maqsadga muvofiqdir.

* Qahvani maxsus naycha orqali iching, bu uning tishlar bilan kamroq aloqaga kirishishiga yordam beradi.

* Ichimlikni tugatgach, og'izni toza iliq suv bilan chayib tashlang.

Gulchehra AZIMOVA
tayyorladi.

ЖУМБОҚ

XV аср охири – XVI аср бошларида Ҳиротда яшаб ижод этган машҳур табиб Баҳоуддавл Нурбахшии ўзининг «Хулосат ат-тажориб» («Тажрибалар хулосаси») номли асарида ўзининг кўп йиллик клиник кузатувларини жамлаб, кўплаб касалликларнинг ноёб тавсифларини қолдирган. Хусусан, у иситмалар ҳақидаги бобда бир ғаройиб хасталикка алоҳида тўхталади. Унинг ёзишича, бу касаллик ҳар йили айнан бир вақтда – баҳор фаслида, дарахтлар гуллаган пайтда бошланади ва беморда иситма, тумов ва бошқа белгилар билан намоён бўлади. Баҳоуддавл бу ҳолатни «хумм ал-қашши» (сўзма-сўз таржимаси – «пичан иситмаси») деб атайди ва уни оддий иситмалардан мутлақо фарқлаш зарурлигини уқтиради. Тарихдан маълумки, бу касаллик Европада фақат XIX асрга келибгина илмий жамоатчилик томонидан кашф этилган ва ўрганилган.

Савол: олим ўзидан кейинги Ғарб олимларидан нақ уч юз йил аввал аниқ ташхис қўйган ушбу касаллик бугунги кунда бизга қайси ном билан маълум?

(Жумбоқнинг жавобини @PostdaUz_botга юборишингиз мумкин.)

Газетамизнинг 40-сонида чоп этилган жумбоқнинг жавоби: ғарб томондан келган савдогарлар (сотувчилар) бозорга келаётганларида ҳам (эрталаб), бозордан қайтаётганларида ҳам (кечқурун) қуёш уларнинг тўғри кўзига (рўпарасидан) тушиб, йўлда ҳаракатланишни қийинлаштирган.

Уларнинг ана шу машаққатли ва ноқулай сафарини инобатга олиб, улардан шарқдан келувчиларга нисбатан икки баробар кам солиқ (ёки бож тўлови) ундирилган.

Xudo «Ol, qulim!» deb turgan ekanmi, Ikrom kompyuter dasturchilari tanlovda yutib chiqdi-yu, Yevropa mamlakatlaridan biriga sayohat yo'llanmasiga ega bo'ldi! Borish-kelish, yashash, ovqatlanish, qo'yingki, hamma xarajatlar tashkilotchilar zimmasida ekan!

Quvonchdan Ikromning boshi osmonga yetdi.

* * *

...Hamma yoq yam-yashil. Yo'llar oynaday tekis. Chang, g'ubor ko'rinmaydi. Hatto dastlabki kunlari Ikrom daraxtlar, butalar barglarining bu qadar tozaligidan hayratga tushib, ularni kechasi yuvib qo'yisharmikan, degan o'yga ham bordi; o'z taxminining to'g'ri-noto'g'riligini aniqlash uchun bir-ikkita bargni yalab ham ko'rdi. Ammo tarjimon buni osongina izohlab berdi:

– Havo namchilroq. Chang yo'q. Shu sababli barglar top-toza turaveradi...

Darhaqiqat, tarjimonning gapini isbotlaganday, Ikrom bir hafta mobaynida kiyib yurgan ko'ylagining yoqasida zarracha bo'lsa ham kir ko'rinmadi. Vaholanki, qishlog'ida ekanida har kuni ko'ylagini almashtirmasa bo'lmasdi...

Bu mamlakat odamlari nima uchun xonalarga, hattoki ba'zan yotoqxonalariga bemalol tufllarda kirib ketaverishi sababini ham Ikrom ana shunda tushundi: axir, tufllilar yaltirab turibdi, chang yo'q. Buning ustiga, odamlar uyning ichidan garajlariga o'tishadi, mashinaga o'tirib ofislarining oldiga qadar kelishadi, yana tep-tekis, ba'zan gilamcha to'shalgan yo'lakdan yurib ish kabinetlariga kirishadi. Bunaqa sharoitda chang qayoqdan paydo bo'lsin!

Lekin bu mamlakatda hamma narsa ham Ikromga yoqavermadi. Deylik, ertalab uyqudan uyg'ongan odamlar yuzlarini yuvmasdan burun, to'shakda yotib qahva ichishadimi-yey, yo bo'lmasa shu hollarida gaplashib ketaveradilarmi-yey...

Ikrom qishlog'ini esladi: sahar uyg'onganidan so'ng, yuzini yuvmasdan turib nainki ota-onasi, balki aka-ukalariga ham ko'rinmasdi, ular bilan gaplashishku, inchunin...

Ingliz tilini o'rgana boshlagan Ikrom bir kuni internetdan mamlakat parlamenti saytiga kirdi va so'zlarni hijjalab tarjima qila-qila, axyri deputatlarning bir guruhi... ko'chada itlarni qanday qilib olib yurish to'g'risida qonun tayyorlayotganini tushunganday bo'ldi.

Ikrom angrayib qoldi. «Noto'g'ri tarjima qildim, shekilli», degan xavotirda ertasi kuni tarjimondan so'radi.

– To'ppa-to'g'ri, – bamaylixotir javob qildi tarjimon.

– Axir... – battar hayratlanib so'radi Ikrom, – axir deputatlarning bundan boshqa ishi yo'qmi?

Tarjimon baayni ikki karra ikki to'rt ekanligi haqidagi oddiy haqiqatni uqtirayotganday yana pinak buzadi:

– Axir boshqa barcha kerakli qonunlar allaqachon ishlab chiqilgan bo'lsa, deputatlar nima qilishsin?

Javobdagi mantiq Ikromning popugini pasaytirib qo'ydi...

Bu mamlakatda yana bir narsa Ikromga ma'qul bo'ldi. Buyam bo'lsa – bir-birlariga mutlaqo begona odamlar-

ning ko'cha-ko'yda, do'konda, istirohat bog'larida, ish joylarida, qo'yingki hamma-hamma joyda bir-birlariga tabassum bilan qarashlari, bir-birlariga mehribonlik bilan muomala qilishlari. Ko'cha-ko'yda ota-onasi yelkasidagi yoki bolalar aravachasidagimi biron go'dakni ko'rib qolishsa-ku, tamom – baayni mo'jizaga duch kelishayotganday yosh-qari go'dakka hayrat va quvonch bilan qaraydi, ilojini topib, ikki og'iz shirin so'z aytishadi, sumka yoki cho'ntaklaridan shirinlik olib uzatishadi...

O'ylay-o'ylay, oxiri Ikrom buning sababini topganday bo'ldi – axir oilada bitta, ko'pi bilan ikkita farzand bo'lgandan keyin, buning ustiga o'n oltiga to'lgan yigit yoki qiz uydan chiqib ketib, ota-onasidan olisda mustaqil hayot kechira boshlashganidan keyin bora-bora bu bechoralar go'dak isiga, go'dak tabassumiga zor bo'lib

qolishadi, shekilli... Ammo qarshingdagi odamning senga tabassum qilib turishi... Baribir yoqadi.

To'g'ri, aksar hollarda tabassum chin yurakdan emas, sun'iy, go'yo odamlar yuzlariga tabassumdan niqob osib olishgandek. Ammo baribir yoqadi-da...

Hatto, dastlabki kunlari Ikrom atrofida qilargalarga jiddiylik bilan qarayverгани boismi, ular xavotirga tushishib, tarjimon-dan so'rashibdi:

– Mehmonimizning biron muammosi bormi?

Ikrom kulib yuborishdan o'zini tiyib tutolmadi. Buni ko'rgan mezbolar yengil nafas olishdi.

Albatta, duch kelgan odamga iljayib qarayverishning o'zi bo'lmaydi. Bora-bora kechga borib Ikromning og'izlari og'rib qoladigan bo'ldi – axir kun bo'yi kuydirilgan kalladay tirjayib yurish-u duch kelgan odamga tabassumlar ila og'izni to'ldirib «Hillo! How do you do?» deya aytaverishning o'zi bo'ladimi...

* * *

Olis yurtdagi ertakmonand yetti hafta ham o'tdi-ketdi.

Ikrom ona yurtiga bir olam orzular bilan qaytdi. Oqshom palla samolyot qanoatlari ostida minglab chiroqlari porlab turgan qadrdon shaharini ko'rganda esa quvonchdan ko'zlariga yosh to'ldi.

Biroq ko'ngilda tug'ilgan orzu birdan amalga oshib, hayotga tatbiq etilib

qolavermasligiga Ikrom ertasi kuniyoq amin bo'ldi.

Ertalab o'zining tanlovda ishtirok etishiga barcha shart-sharoitlarni yaratib bergan ishxonasidagilarning har biriga atab olingan sovg'a-salom hamda tushlik mahali qahvaxonada ularga bir piyola choy berish niyatida qiratib qo'ygan puli solingan hamyoni joylangan kichkina ryukzakni orqasiga osib olgan Ikrom yo'nalish taksilari yuradigan bekat tomon yo'l oldi.

Yigitning vaqti chog'. O'z yurtingga nima yetsin! Mayli, ozroq chang-g'ubor bo'lsin, yo'llariyam notekis bo'lsin, ammo baribir bu o'zingniki-da.

Shunday o'ylar og'ushida chet elda o'rganib qolgan odati bo'yicha og'zi qulog'ida Ikrom bekatga keldi va tartibsizroq ravishda yo'nalish taksisini kutayotgan yo'lovchilar oxirrog'ida turib olishga urindi.

Ammo... nimagadir cho'chib ketib, o'zini chetga olgan juvon Ikromga adoqsiz nafrat aralash g'azab bilan qaradi-da: – Tort-e qo'lingni! – deya o'shqirib berdi.

Ikrom yordam uchun qo'lini cho'zgan holda mustar bo'lib turib qoldi. Ammo bir amallab jilmayishga urindi. O'rganib kelganidek. Ayolning keskin ovozi boshqa yo'lovchilarning ham e'tiborini tortdi shekilli, ular shu tomonga o'girilib qarashdi. Ikromning yuzidagi tabassum semiz juvonga yomon ta'sir qildimi yo u yigit meni mazax qilyapti, deb o'yladimi, ishqilib, ko'zlarining paxtasi chiqqancha yigitga qarab endi ochiq-oshkor baqirib-qarg'anib berdi:

– Gap otaman desang yosh qizlar qurib qolganmi, yergina yutkur! Onang tengi xotin bo'lsam!

Ikromning bo'lari bo'ldi. Nimadir deb o'zini oqlayin desa, labini juftlashga juftlaydi-yu, tiliga sira gap kelmaydi. Ha, tuhmatning toshi og'ir bo'larkan...

Bu orada eng oldinda turib olgan, bo'yinbog'li jikkakkina odam gavdasiga yarashmagan tarzda yo'g'on ovozda oraga qo'shildi:

– Manyak bu, singlim, manyak. Bunaqalar sizga o'xshash... nima desam ekan... lo'mbillagan, do'ndiqqinalarni poylab yuradi-yuradi-da, ana undan keyin...

Bu gapni eshitgan juvon battar quturib ketib, yigitga bor g'azabini socha boshladi:

– Sanga ko'rsatib qo'yaman begona xotin kishiga gap otish qanaqa bo'lishini! Yana irjayib turganingga o'laymil.. Qo'lidan hech narsa kelmaydi deb o'yladingmi? Keladi, shundayam keladiki!..

Oraga yana katak ko'ylakli yo'lovchi qo'shildi:

– Militsiyaga bervorish kerak bunaqalarni! Kasaliniyam aytish kerak.

Yo'lovchilar g'ala-g'ovur qilishib bu fikrni ma'qullay ketishdi. Eng yomoni – ularning barchasi Ikromga nafrat bilan, yeb yuborguday tikila boshlashgandi... Xayriyat, Ikromning baxtiga shu payt yo'nalish taksisi kelib qoldi-yu, yo'lovchilar o'zlarini «Raf»ga urishdi.

Shuncha oldinda turgani bilan, bo'yinbog' taqqan banda birinchi bo'lib mashinaga chiqa olmagan boismi, yo'lovchilar orasida bo'g'ilib baqirib-chaqirardi:

– Qoch! Qoch deyman! Insofing bormi, nomard!.. Turtma! Turtma meni!..

Baribir, uch-to'rt yo'lovchi mashinaga sig'may qolishdi. Eng oxirida kelganiga qaramay, qandaydir mo'jiza bilan mashinaga chiqib olgan boyagi semiz juvon eshik yonidagi mitti kursichaga yoyilib joylashib o'tirib olarkan, hamon joyida qoqqan qoziqday qotib turgan Ikromga yeb qo'yguday bo'lib tikilardi.

Mashina o'rnidan og'ir qo'z-g'aldi. Ikrom bekatda qolgan uch-to'rt yo'lovchiga bosh ko'tarib qarolmasdi. Qani edi, yer yorilsa-yu, kirib ketsa... U qo'rg'oshinday og'irlashgan oyoqlarini arang sudrab, yo'lovchilarning nafratli nigohi ostida bekatdan uzoqlashdi va bu yerdan ikki yuz qadamcha naridagi avtobus bekatiga borib turdi. Nomus, alam tuyg'ulari yigitning yuzini lovullatardi...

(Davomi kelgusi sonda.)

Hayot sur'ati tobora jadallashmoqda. Tongdan kechgacha bir manzildan boshqasiga oshiqamiz, ulgurmaslikdan qo'rqamiz. Ana shu shoshilinch jarayonda avtomobil hayotni yengillashtiradigan oddiy transport vositasi emas, balki yuqori kuchga ega xavf manbayiga aylanib ulguradi. Yo'l esa xatolarni kechirmaydi...

Bugungi kunda og'ir oqibatlar-ga olib kelayotgan yo'l-transport hodisalari sonining ortib borayot-gani achinarli holat. Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti ma'lumotlariga ko'ra, har kuni dunyo bo'yicha bir milliondan ziyod kishi YTH qurboni bo'lmoqda. Yana bir necha million kishi turli darajadagi og'ir tan jaro-hati olib, nogiron bo'lib qolmoqda. YTH bolalar va yoshlar o'rtasidagi o'lim holatlarining asosiy sababi hisoblanadi. Afsuski, bu raqamlar urushlar yoki ayrim yuqumli kasal-liklar keltirib chiqarayotgan yo'qo-tishlar ko'rsatkichidan ham baland.

Ushbu noxush holatlar, asosan, yo'l harakati ishtirokchilari bo'lgan haydovchi va piyodaning befarq-ligi yoki qoidabuzarligi hamda yo'l infratuzilmasi sifati yomonligi tufayli sodir bo'ladi. Yo'l harakati qoidalariga amal qilmaslik, tezlikni me'yoridan oshirish, alkogol va giyohvandlik vositalari ta'sirida yoki og'ir ruhiy holatda transport bosh-

TO'XTANG, HAYOT DAVOM ETSIN!

qarish, boshqa avtoulavlarni quvib o'tishga urinish, yo'lda chalg'ish (asosan, telefon va quloqchin-ga), xavfsizlik kamari va bolalar o'rindiqlaridan foydalanmaslik, yo'lni belgilanmagan joydan kesib o'tish, transport vositasining texnik nosozligi, yo'llarning sifat talabiga javob bermasligi, soz emasligi va yetarlicha yoritilmagani, piyo-dalar o'tish joylari yetishmasligi ko'pincha ayanchli fojialarga olib kelmoqda.

Aksariyat haydovchilar ko'zlagan manziliga bir necha daqiqa oldin-roq yetib borish ilinjida gaz pedalini oxirigacha bosadilar. Oqibatda yuzaga keladigan avtohalokatlar

ko'pincha soniyalar ichida sodir bo'ladi. Bu vaqtda nafaqat bir insonning, balki butun boshli av-lodlarning taqdiri o'zgarib ketishi mumkin.

Yuqorida keltirilgan muammolar fonida har birimiz kundalik hayotda duch keladigan, lekin ko'pincha e'tiborsiz qoldiradigan yana bir og'riqli nuqta bor. Ko'chada, piyo-dalar o'tish joylarida yoki katta yo'llarda qoidalarini ochiqdan-ochiq buzayotganlarni ko'rib, negadir indamay o'tib ketamiz, munosabat bildirmaymiz, hatto tartibga ham chaqirmaymiz. Qar-shimizdagi inson nafaqat o'zining, balki boshqalarning hayotini xavf

ostiga qo'yayotganini aniq bil-sak-da, shunchaki ko'rmaslikka olib o'tamiz. Ruhshunoslar bu holatni "menga nima?" qabilida ish tutib, mas'uliyatni o'zidan soqit qi-lish yoki nizo chiqishidan qo'rqish bilan izohlashadi. Jamiyatda kichik qoidabuzarliklar oddiy holatdek qabul qilina boshlangani sababli, ko'z yumish odat tusiga kirgan.

Lekin unutmaslik kerakki, har bir YTH ortida bir inson taqdiri, uning oilasi va yaqinlarining og'ir yo'qotishi yotadi. Yo'llardagi xavf-sizlik faqatgina YHXX xodimlari yoki davlat organlarining vazifasi emas. Har bir haydovchi, piyoda va jamiyat a'zosi mas'uliyatli va hushyor bo'lishi, qoidalariga amal qilishi lozim. Bu jihat ko'p sonli insonlarning hayotini saqlab qo-lishga xizmat qiladi.

Aziz haydovchi va piyodalar! Yo'lda o'z manzilingiz sari oshiqar ekansiz, yodingizda tuting: uyda sizni yaqinlaringiz sog'-salomat qaytishingizni kutib turibdi. Bir-gina noto'g'ri qaror, bir soniyalik beparvolik ularning ko'zyoshiga, qayg'usiga sabab bo'lishi mumkin.

Keling, mas'uliyatni o'z zimma-mizga olaylik, sekinroq yuraylik, kerak bo'lsa, bir dam to'xtab turaylik, toki hayot davom etsin!

Gulchehra AZIMOVA
tayyorladi.

MUASSIS:
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI ICHKI ISHLAR VAZIRLIGI

Bosh muharrir
podpolkovnik
Xurshidbek RO'ZIYEV

Bosh muharrir
o'rinbosarlari
podpolkovnik
Azizjon FAYZIYEV
mayor
Aziza BOHODIROVA

Mas'ul muharrirlar
Erkin SATTOROV
Sarvar SOBIROV

Veb-dizaynerlar
Zokir BOLTAYEV
Ilhom JUMANOV
Akbar BOLTAYEV

Navbatchilar
Adolat FAYZIYEVA
Radik TUMPAROV

TELEFONLAR:
71-231-33-88;

Obuna masalalari
bo'yicha:
71-231-38-74;
97-420-89-24

Web-site: www.postda.uz
E-mail: info@postda.uz

ISSN 2010-5355

Tahririyat hisob raqami
23402000300100001010
Bank kodi 00014

O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va
moliya vazirligi g'aznachiligi

Shaxsiy h/v
460010860262877031101179003
STIR 200637499.

Gazeta O'zbekiston matbuot va
axborot agentligi tomonidan
2020-yil 13-yanvarda 0120-raqam
bilan ro'yxatga olingan.

Manzilimiz: 100070, Toshkent shahri,
Shota Rustaveli 1-berk ko'chasi 9-uy.

Buyurtma № 2999.
Bosilish — ofset usulida.
Bichimi — A3.
Hajmi — 6 bosma taboq.
50600 nusxada chop etildi.

Obuna raqamlari:
Yakka tartibda — 180.
Tashkilotlar uchun — 366.
Bosishga topshirish vaqti — 22.00.
Bosishga topshirildi — 21.00.
Sotuvda kelishilgan narxda.

«Kolorpak» MCHJ bosmaxonasida
chop etildi.

Korxona manzili: 100206
Yunusobod tumani,
Yangishahar ko'chasi 1^A-uy.